



Ohio valstijos gubernatoriaus priėmimo "Vilties" D-jos pirm. Algirdas V. Matulionis, Gubernatorius Bob Taft ir August B. Pust, Director-Office of Multicultural Affairs & International Relations.



Lietuvos Respublikos Garbės konsulė Ingrida Bublienė, "Vilties" D-jos pirm. Algirdas V. Matulionis, Ohio gubernatoriaus žmona Hope Taft, dr. Viktoras Stankus ir dr. Kristina Stankaitytė gubernatoriaus priėmimo.

## LIETUVOS PREZIDENTAS SVEIKINA LITVAKUS

Rugpjūčio 24 d. Vilniaus rotušėje iškilmingai prasidėjo pirmasis pasaulio litvakų - iš Lietuvos kilusių žydų kongresas, praneša ELTA.

Litvakų nuopelnus pasaulio kultūrai, menui ir mokslui sveikinimo kalboje apžvelgė kongreso organizacinio komiteto prezidentas, Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas dr. Simonas Alperavičius.

Kongreso tikslas, pasak dr. S. Alperavičiaus, - skatinti litvakų tarpusavio bendradarbiavimą ir ryšius su protėvių žeme, aktyvinti jų dalyvavimą Lietuvos ekonominiame ir kultūriniame gyvenime, išnagrinėti restitucijos, karo nusikaltėlių persekiojimo, kultūrinio paveldo išsaugojimo, švietimo ir kitus aktualius nūdienos klausimus.

Į kongresą atvyko daugiau kaip 300 žmonių iš dvylikos pasaulio valstybių - Izraelio, JAV, Kanados, Prancūzijos, Vokietijos, Anglijos, Olandijos ir kitų.

Kongreso dalyvius pasveikino Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus.

Su gilia ir nuoširdžia pagarba kreipiuosi į Jus - iš Lietuvos kilusias žmones ir sveikinu Jus čia, savo tėvų ir protėvių žemėje, pasakė Prezidentas. Kreipiuosi su viltimi ir tikėjimu, kad būsiu išgirstas kaip tos pačios žemės žmogus, tam tikra prasme - ir

kaip Jūsų likimo brolis, patyręs daug istorinės neteisybės, priverstas palikti gimtąjį kraštą, regėjęs savo valstybės ir visų joje gyvenančių tautų, visų bendrapiliečių kančias ir netektis.

Nė viena tauta, pabrėžė V. Adamkus, negali lyginti savo praradimų, patirtų dvidešimtajame amžiuje, su žydais, su litvakais. Ir vis dėlto iš visos širdies linkėčiau, kad Jūsų grįžimas į Lietuvą nebūtų susijęs vien su kapų aplankymu. Ne kartą esu sakęs ir šiandien kartoju: šiandieninė Lietuvos piliečių karta laukia bei sutinka Jus ir Jūsų vaikus ne kaip svečius, o kaip bendrapiliečius, bendros istorinės patirties žmones.

Dauguma čia esančių, kalbėjo Prezidentas, priklausome kartai, kurią skaudžiausiai palietė amžiaus vidurio tragedijos. Mūsų tautos, mūsų bendraamžiai buvo žudomi ir tremiami, šmeižiami ir gniuždomi. Ši skaudi patirtis niekada netaps sausu istoriniu faktu, ji visada vers mąstyti ir išgyventi, vers aiškintis ir prisiminti, kas vyko nacių okupuotoje Lietuvoje.

Atsakymų į šį klausimą, sakė V. Adamkus, ieško ir prieš dvejus metus įkurta komisija nacių ir sovietų okupacijų nusikaltimams įvertinti. Komisija dirba kaip atviras tarptautinis forumas, atsiskaitęs mąstymo inercijos, atsiribojęs nuo išankstinių nuostatų bei

stereotipų. Tyrimuose bendradarbiauja visos pageidavusios valstybės, taip pat ir Izraelis. Lietuva siekia ne perdažyti fasadą, ne užsiimti propaganda, o iš tikrųjų įvertinti mastą to, kas buvo. Įvertinti netektį piliečių, šimtų metų kūrusių ir stačiusių Lietuvą.

Šiandien, kalbėjo V. Adamkus, gyvename su prasdami vieni kitų lūkesčius ir juos palaikydami. Tai liudija ir šiomis dienomis pasirodęs Lietuvos žydų bendruomenės kreipimasis, remiantis Lietuvos eurointegracijos siekius. Prezidentas už jį nuoširdžiai padėkojo šalies žydų bendruomenei.

Po mėnesio, sakė šalies vadovas, minėsime žydų holokausto pradžios šešiasdešimtmetį. Šiurpi tragedija sunaikino vieną iš kūrybingiausių Lietuvos tautų. Tačiau per amžius išliks litvakų Lietuva - Jūsų, Jūsų tėvų ir protėvių gimtoji žemė. Čia visada būsite laukiami ne kaip svečiai, o kaip tos pačios žemės ir bendros patirties žmonės.

Vilniuje, priminė Prezidentas, plečiamas Žydų muziejus. Jis pamažu tampa kultūriniu-akademinu centru, apimančiu litvakų kultūrą ir atmintį, kiekvienos šeimos išgyvenimus ir patirtį. Neįmanoma gražinti milijonų žmonių, bet įmanoma Vilniuje sukurti vientisą ekspoziciją,

## ŠAUNUS PRIĖMIMAS

2001 m. rugpjūčio mėn. 24 d., 5:30-7:30 v.v., Ohio valstijos Gubernatoriaus Bob Taft ir ponios Hope Taft rezidencijoje Columbus, Ohio, įvyko gražus priėmimas. Jo tikslas buvo susipažinti ir pabendrauti su Ohio organizacijų atstovais ir ryškesnėmis asmenybėmis, kartu praplečiant daugiakultūrinės veiklos tinklą.

Priėmimas vyko didelėje, tam tikslui pastatytoje palapinėje, prie apvalių, baltomis staltiesėmis dengtų stalų, papuoštų geltonomis gėlėmis. Jį pradėjo pats Gubernatorius trumpa kalba, padėkodamas visiems atsilankiusiems ir pristatydamas savo štabo pareigūnas ir poniją Hope, bei išryškindamas jų pareigas.

Kviestieji svečiai galėjo pasivaikinti skaniu šiltu maistu ir atsigaivinti vynu bei "minkštais" gėrimais. Priėmimas buvo tikrai sėkmingas. Pagal suteiktą informaciją, priėmimo išlaidos nebuvo finansuojamos iš Ohio valstijos išdo.

**Algirdas V. Matulionis**

atspindinčią litvakų gyvenimą, kultūrą, meną. Neįmanoma prikelti gyvenimui gausaus litvakų kultūrinio palikimo, bet įmanoma jį tyrinėti ir studijuoti čia, Vilniuje. Tą darys jau kitą savaitę Vilniaus universitete atidaromas Jidiš institutas.

Pabrėždamas, kad litvakai ir lietuviai buvo ir yra vienos žemės žmonės, Prezidentas V. Adamkus palinkėjo kuo geriausios kloties kongresui, kuo geriausios kloties kiekvienam jo dalyviui.

Kongreso atidarymo iškilnėse kalbą pasakė Tarpautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti pirmininkas Emanuelis Zingeris.

Sveikinimą kongresui atsiuntė Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas.

"Tikiu, kad šis puikus sumanymas padės Jums labiau

pažinti vieniems kitus, atrasti savitus charakteringus bruožus, semtis stiprybės krašte, kuriame slypi Jūsų istorinės šaknys. Linkiu, kad šis pirmasis pasaulio litvakų kongresas taptų gera pradžia ir ateities susitikimams", - rašoma Seimo Pirmininko sveikinime.

Kongreso atidarymo iškilnėse dalyvavo Seimo ir Vyriausybės nariai, užsienio šalių ambasadoriai, Vilniaus meras.

Po oficialios dalies įvyko Sauliaus Sondeckio vadovaujamo Lietuvos kamerio orkestro bei kitų atlikėjų koncertas.

Pirmąją kongreso dieną baigėsi malda sinagogoje, dalyvaujant pasaulinio garso kantoriui prof. Joseph Malovany iš Jungtinių Amerikos Valstijų.

ELTA

## ŽINIOS IŠ VILNIAUS

### LIETUVOJE LANKĖSI BALTIJOS ŠALIŲ NARYSTĖ NATO REMIANTIS JAV SENATORIUS

Rugpjūčio 26 d. Lietuvoje lankėsi Baltijos šalių narystės NATO rėmėjas, JAV senatorius respublikonas Richard G. Lugar. Aukštas JAV pareigūnas Lietuvoje viešėjo savo kelionės po Baltijos šalių ir Rusijos sostinės metu. Į Vilnių R. Lugaras kariniu lėktuvu atvyko iš Rygos.

R. Lugaras Prezidentūroje susitiko su prezidentu Valdu Adamkumi. Po šio susitikimo jų pasivaikščiavimas po Vilniaus senamiestį. Vėliau senatorius Vyriausybėje susitiko su ministru pirmininku Algirdu Brazausku. Vėliau JAV ambasadoriaus rezidencijoje įvyko R. Lugaro susitikimas su Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininku Gedimynu Kirkilu, Seimo NATO reikalų komisijos pirmininkas Vaclovu Stankevičiumi, krašto apsaugos ministru Linu Linkevičiumi, užsienio reikalų viceministru Giedriumi Čekuoliu. Po pietų R. Lugaras susitiko su Seimo nariu Vytautu Landsbergiu. Po pietų kariniu lėktuvu JAV senatorius išvyko į Maskvą.

R. Lugar buvo tarp 18 senatorių, šių metų balandį paraginusių JAV prezidentą George W. Bush paskelbti NATO plėtrą jo administracijos pirmiausiu prioritetu. Šią vasarą per savo pasisakymą Senate R. Lugaras paragino kitais metais į NATO pakviesti tris Baltijos šalis, Slovakiją ir Slovėniją. Lietuva tikisi būti pakviesta į NATO kitamet lapkritį.

Pernai vasarį prezidentas V. Adamkus už nuopelnus Lietuvos valstybei garsinant jos vardą pasaulyje bei padedant jai integruotis į pasaulio valstybių bendriją, R. Lugar apdovanojo Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 2-ojo laipsnio ordinu.

Šiuo metu respublikonas 69-erių metų R. Lugaras yra Žemės ūkio, maisto ir miškininkystės, Užsienio ryšių ir Žvalgybos komitetų narys, pranešė URM. Jis yra vienas iš didžiausių patirtį turinčių ir įtakingiausių respublikonų Senate. Pirmą kartą į Senatą išrinktas 1976 m., 2000 m. vėl perrinktas į Senatą. R. Lugar yra ilgiausiai Indianos valstijai Kongrese atstovaujantis senatorius, savo politinės karjeros metu buvęs ir Užsienio reikalų komiteto pirmininku bei Ginkluotųjų pajėgų priežiūros grupės kopirmininku.

1999 m. balandžio mėnesį senatoriai R. Lugar ir Williamas V. Roth Senate pateikė rezoliuciją, kuri išsakė pritarimą NATO plėtrai bei pateikė siūlymus dėl kandidačių įvertinimo.

### R. RAZGAI TIENĖ ATSI STATYDINO IŠ SEIMO PIRMININKO SEKRETORIATO VADOVĖS PAREIGŲ

Seimo Pirmininko sekretoriato vadovė Rasa Razgaitienė rugpjūčio 29 d. atsistatydino iš einamųjų pareigų. R. Razgaitienė žodini norą būti atleista iš einamųjų pareigų Seimo Pirmininkui buvo pareiškusi netrukus po naujos socialdemokratų ir socialliberalų valdančiosios daugumos susiformavimo, sutikdama eiti pareigas, kol bus paskirtas naujas sekretoriato vadovas. "Manau, kad susiklosčius naujoms politinėms aplinkybėms būtų tikslingiau, kad Seimo Pirmininko sekretoriatui vadovautų tinkamą pažūrų asmuo. Tikiuosi, kad artimiausiu metu Seimo Pirmininkui pavyks surasti naują kandidatą, tinkamą šioms pareigoms", sakė R. Razgaitienė.

Neoficialiomis žiniomis, R. Razgaitienės atsistatydinimo siekė įtakingi Socialliberalų partijos nariai, priekaištaudami neva ji nesugebanti vadovauti Seimo Pirmininko sekretoriatui, prastai organizuojanti parlamento vadovo užsienio vizitus.

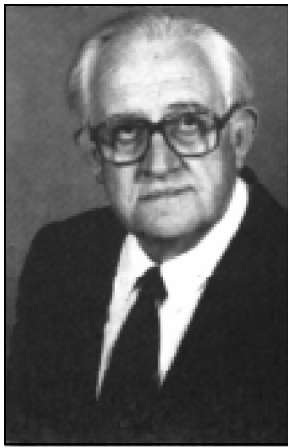
JAV pilietybę turinti, politologijos magistrė R. Razgaitienė sakėsi neketinanti grįžti į JAV. Anot atsistatydinusios pareigūnės, "Lietuvoje jai labai patinka".

### LIETUVOS ŽYDAI PIKTINASI NACISTINIAIS ŠŪKIAIS FUTBOLO RUNGTYNIŲ METU

Lietuvos žydų bendruomenės (LŽB) atstovai reikalauja nubausti futbolo sirgalius, kurie rugpjūčio 24 d. per tarptautines futbolo rungtynes Vilniuje garsiai skandavo antisemitinius šūkius. Tą vakarą per UEFA taurės atsakomąsias rungtynes tarp Vilniaus "Žalgirio" ir Tel Avivo "Maccabi" komandų kai kurie sirgaliai stadiono tribūnose skandavo nacistinius šūkius vokiečių kalba "Juden raus" ("Žydai lauk"). Šias rungtines rezultatu 1:0 laimėjo Tel Avivo komanda. Jeigu nebus nubausti žydus įžeidę asmenys, LŽB atstovai teisybės ieškoti ketina Tarptautinėje futbolo asociacijų federacijoje (FIFA).

Tokie šūkių taip pat skambėjo per draugišką Lietuvos ir Izraelio rinktinė susitikimą Kaune rugpjūčio 15 dieną.

Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Alperavičius išsiųstuose laiškuose Lietuvos futbolo federacijos prezidentui Liutaurui Varanavičiui bei Lietuvos radijo ir televizijos generaliniam direktoriui Valentinui Milakniui atkreipė dėmesį į "nemalonų incidentą, kai didoka grupė jaunuolių skandavo šį šūkį, girdėtą tiek rungtynių vietose, tiek ir per transliacijas nacionaliniu televizijos kanalu".



Algirdas Pužauskas

Rugpjūčio 19-21 dienomis naujoji Rusija turėjo progą paminėti dešimties metų sukaktį nuo bandymo nuversti tuometinį Gorbačevą vadovaujamą režimą ir sugrąžinti bolševikinę diktatūrą. Slapta pasitarę tarybų Rusijos valdžios vadai paskelbė, kad prezidentas Michail Gorbačev sunkiai serga Kryme ir visoje Rusijoje paskelbiamas pavojaus stovis. Iš "sergančio" prezidento buvo atimti slapti branduolinių ginklų naudojimo kodai (raudonieji mygtukai). Vasarnamio pastate, kur ilsėjosi atostogaujantis prezidentas, buvo išjungti visi telefonai. Per televiziją ir radiją Rusijos visuomenė sužinojo, kad Kremliaus valdžią perėmė patriotų komitetas. Jo priekyje buvo: Gennady Yanaev, KGB direktorius Vladimir Kryuckov, buvęs komunistų partijos politbiuro narys Oleg Shenin, "pavojaus komitete" 1991 metų rugpjūčio 19 d. buvo valstybės viceprezidentas, keli įtakingi Dumos nariai, vyriausybės premjeras, gynybos ministras ir net Gorbačevą prezidentūros štabo viršininkas. Suokalbis nepavyko, nes niekas nepagalvojo apie Rusijos respublikos prezidentą Jelcin. Šis suorganizavo demokratiškai nusiteikusius generolus, apsupo "Baltuosius Rūmus", kur vyksta Dumos posėdžiai, pats Jelcin, užsilipęs ant tanko, vadovavo rūmų apšaudymui, kol sąmokslininkai, pabūgę griuvusių ir gaisrų, išėjo ir pasidavė Jelcino milicijai.

Sąmokslas komitetas buvo pasodintas į kalėjimą, kur laukė teismo apie 12 mėnesių. Pagaliau visi kaltininkai vienas po kito buvo paleisti, amnestiją gavę, apgailėję savo kaltes. Tik vienas kariškis, generolas Valentin Varennikov reikalavo teismo, kuris pagaliau įvyko ir jis buvo išteisintas.

Dešimties metų sukaktį daugiausia prisiminė iš valdžios priverstas pasitraukti Michail Gorbačev. Jis savo kalboje per Maskvos radiją ir TV pasakė padaręs tuo metu daug klaidų su savo "perestroika", tačiau tie sąmokslas

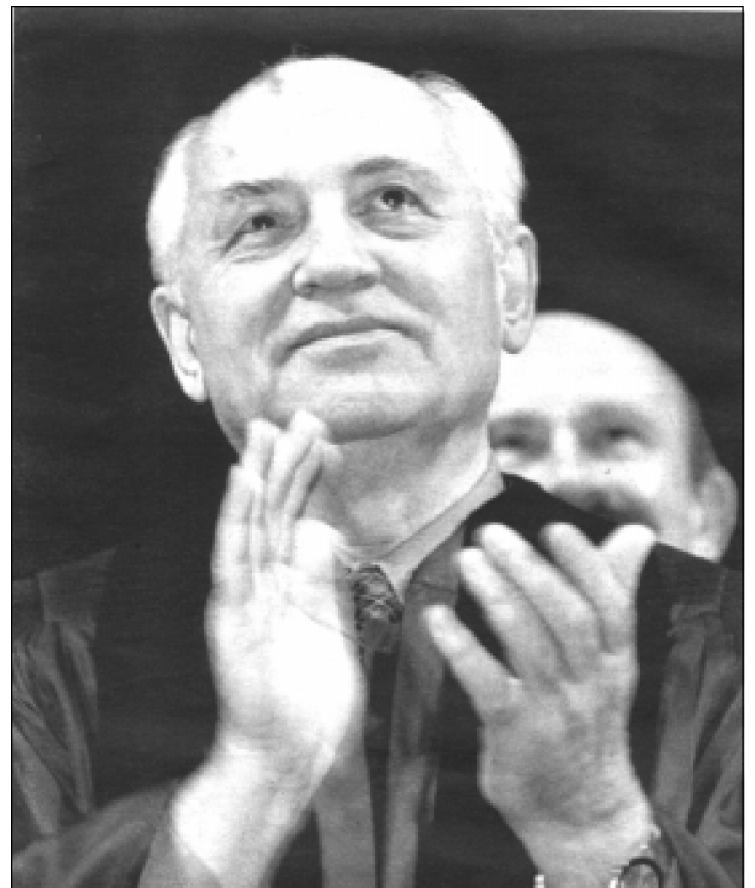
## RUSIJOS SUKAKTIS

melagiai dabar bando visą Tarybų Rusijos žlugimo kaltę suversti ant jo vieno pečių. Visi demokratinės Rusijos šalininkai mato, kad sąmokslą tuo metu palaikė tik apie 4 procentai maskviečių. Didelė dalis rusų mano, kad sąmokslininkai turėjo būti nubausti mirties bausmėmis, tačiau jie iki šiol laisvi ir dar užima valstybėje aukštas vietas, pasakė Gorbačev.

Dabartinis Rusijos prez. Vladimir Putin į savo inauguracijos iškilmes buvo pakvietęs ir svarbiausią sąmokslas

dalyvį KGB direktorių V. Kryuchkov, nes pats Putin yra buvęs jo pavaldinys, KGB pulkininkas.

Dešimtmečio nuo sovietinės sistemos sugriuvimo minėjimas pabrėžė ir tai, kad sovietinė sistema pražuvo 1991 metų Kalėdų dieną. Tada atsistatydino Gorbačev ir virš Kremliaus bokšto pakilo Rusijos vėliava. Jelcin tapo populiariausiu Rusijos politiku, tačiau jam teko dėl ligos pasitraukti, o jo įpėdinis Putin pamažu veda Rusiją atgal į buvusius laikus.



Michail Gorbačiovas nenori tikėti, kad 1991 m. sausio 13-oji buvo Sovietų Sąjungos žlugimo pradžia. Lietuvoje jis prisimenamas kaip asmuo, kuriam pavaldė armija sausio 13 susitėpė rankas Lietuvos žmonių krauju.

Reuters nuotr.

### Keliais sakiniais

• **Senatorius Jesse Helms**, respublikonų atstovas Senate iš Šiaurinės Karolinos paskelbė rugpjūčio 22 d., kad daugiau nebekandidatuos ir pasitrauks iš politikos, kurioje aktyviai dirbo 30 metų. Jis turėjo didelę įtaką JAV užsienio politikoje daug metų buvęs užsienio reikalų komiteto pirmininku. Sen. J. Helms buvo laikomas "vanagu", dideliu komunizmo priešininku. Jis kovojo prieš vaikų vežiojimą į tolimas mokyklas, prieš JAV vėliavų deginimą, prieš maldų mokyklose uždraudimą, nemėgo Jungtinių Tautų, ypač nekenė Kubos diktatūros. Senatorius paaiškino, kad spalio mėnesį jis bus 80 metų amžiaus, atėjo laikas pailsėti, daugiau laiko praleisti su šeima, be to, jo sveikata neleisti jam užbaigti dar vieno termino Senate, nes

jis būtų 88 metų. Spauldoje jau pasirodė pavardės politikų, kurie iš abiejų partijų bandys užimti senatoriaus Helms vietą. Tarp tų politikų yra ir respublikonė, gimusi Šiaurinėje Karolinoje Elizabeth Dole.

• **Kolumbijos prezidentas** pasirašė parlamento patvirtintą įstatymą, kuris kariuomenei duoda laisvesnes rankas, kovojant su komunistiniais teroristais. Kariškiai galės mažiau paisyti vadinamų "žmogaus teisių". Prez. A. Pastrana svarsto ir narkotikų gaujos labai svarbaus vadeivos Fabio Ochoa perdavimo JAV teisingumui bylą. Šis gaujos vadas buvo suimtas su 31 kitu.

• **Sakoma**, kad ši gauja pervėždavo po 30 tonų kokaino per mėnesį į JAV. Keli

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

**DIRVA**

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

**THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER**

**EDITOR: EDITORIAL BOARD**

**DIRVA (UPS 157-580)**

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$35.00, first class - \$58. Single copy - 70 cents. Air mail overseas - \$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58. Oro paštu užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

## LIETUVOS OKUPACIJOS PRADŽIA

Didžiosios Lietuvai nelaimės prasidėjo, kai 1939 m. mūsų tautos likimą apsprendė kaimynai - nacinė Vokietija ir komunistinė Rusija. Agresija prieš Lietuvos nepriklausomybę buvo sutarta abiejų ir vykdyta laipsniškai. Tais pačiais metais Raudonosios Armijos Generalinis štabas išspausdino žemėlapi, kuriame Lietuva ir Latvija jau buvo žymimos sovietinėmis respublikomis.

Vokietijai užėmus Čekoslovakiją, Anglijos ir Prancūzijos kariniai atstovai tarėsi Maskvoje dėl galimos Vokietijos agresijos. Tų metų liepos 26 d. Vokietijos ir Rusijos slaptame pareigūnų pasitarime viename Berlyno restorane, vokiečiai pasiūlė, kad už Rusijos neutralumą galimame kare tarp lenkijos ir Vokietijos, ji galėtų pripažinti Rusijai kai kurias rytų Europos sritis. Tai sužinojęs Sovietų užsienio reikalų komisaras Molotovas kreipėsi į anglus ir prancūzus: ar jie sutiktų pripažinti Rusijos įtakai Baltijos valstybes ir paveikti lenkiją ir Rumuniją, kad išleistų Rusijos kariuomenę, jei kiltų karas su Vokietija. Anglai ir prancūzai tylėjo. Rusai tad priėmė nacių siūlymus. 1939 m. rugpjūčio 23 d. Maskvoje buvo pasirašyta Vokietijos ir Rusijos nepuolimo sutartis ir slaptas protokolas dėl įtakos sferų. Baltijos valstybių įtakos riba būtų Lietuvos šiaurinė siena - sovietų įtakai priskyrė Suomiją, Estiją ir Latviją, o Vokietijai - Lietuvą. Vokietija ta sutartimi užsitikrino Rusijos neutralumą. 1939 m. rugėjo 1 d. Vokietija pradėjo karą prieš Lenkiją. Naciai tikėjo, kad Lietuva bus jų sąjungininke ir norės iš lenkų atsiimti Vilnių. Lietuvai žadėjo už tai net saugumą nuo galimo rusų pavojus. Net tris kartus kreipėsi Ribbentropo atstovas į Lietuvos pasiuntinį Berlyne K. Škirpą tuo klausimu, bet Lietuva laikėsi savo paskelbto neutralumo, ir dar daugiau - leido nuo nacių besitraukiantiems lenkų kariams atvykti į Lietuvą. Tada buvo pasirašytas antras slaptas protokolas, kad Lietuva pereina Sovietų įtakon. Vokietija atsisakė nuo Suvalkijos, sovietams pažadėjus sumokėti 31,5 mil. auksinių dolerių. Toliau Maskva jau laisvai pradėjo vykdyti Lietuvos okupaciją savo ultimatumu, kariuomenės įvedimu, smurtu, saugumo teroru ir sovietizacija. Šie slaptieji protokolai pirmą kartą iškilo viešumon Niurnbergo teisme 1946 m. gegužės 22 d.

Pagaliau 1941 m. birželio 22 d. prasidėjus Vokietijos-Sovietų karui, Lietuva atsirado vokiečių okupacijoje. 1941 m. birželio 23 d. rytą iš Kauno radiofono buvo paskelbtas Lietuvos sukilimas ir laikinoji vyriausybė, kuri šiaip taip išsilaikė 6 savaites, nes ji nesutiko būti nacių tarėjais ir išsižadėti nepriklausomybės. Aktyvistų fronto kai kurie nariai buvo išvežti į Dachau ir Stutthofo koncentracijos stovyklas. J. Aleksa, K. Grinius ir M. Krupavičius įteikė memorandumą nacių karinai vadovybei prieš vokiečių apgyvendinimą lietuvių ūkiuose ir prieš žydų naikinimą. Už tai Grinius buvo išsiųstas iš Kauno, o Aleksa ir Krupavičius išvežti į Vokietiją policijos žinioje.

Labai įžvalgas buvo prez. A. Smetona, pareiškęs berods J. Tysliavos "Vienybėje", kad "Hitleris nelaimės karo, nors nacionalizmas yra vokiškas komunizmas ir tarp tų dviejų ideologijų yra daug bendra". Lietuva šiuo metu grįžta į Europos tautų šeimą. Tačiau galvoti, kad imperinė politika skirta tik istorijai, dar kol kas per anksti.

S. Tūbėnas

## ĮVYKIAI KĖLĖ LIETUVOS VARDĄ

Vadinamieji patvorio "inspektoriai" ne tik darbų eigą sekė, bet ir nervavosi, kad, jų manymu, per ilgai užtrunkama dėl pamatų liejimo. Trečiųjų Europos Krepšinio pirmenybių laikas kas savaitę artėjo. Daugelis galvojo, o kas bus, jeigu halė nebus laiku pastatyta? Orams kiek atšilus, pradėjo ir pastato sienos kilti. 1939 m. gegužės 20 d. ir III-sios Europos Krepšinio pirmenybės dideliais žingsniais artėjo. O statybos tempai, patvorio "inspektorių" supratimu, buvo aiškiai per lėti.

Atsakingi sluoksniai už halės statybą ir krepšinio pirmenybių pravedimą žmonių nuotaikas jautė ir per spaudą plačiąją visuomenę ramino. Sakydami, jeigu reikės, bus ir naktimis dirbama, bet halė bus laiku pastatyta! Anais laikais, žmonės buvo įpratę, iš valdžios ateinantiems žodžiams tikėti. Tam ir pagrindą turėjo. Nes įvairiais pažadais nebuvo lengvai švaistomasi. Sienų statybos tempai buvo žymiai greitesni. Ir iš šono žiūrint lengviau pastebimi. Pagaliau, sienos beveik pilnai iškilo. O kai pradėjo matytis darbininkai, dirbantieji ant stogo, žiūrintieji iš džiaugsmo pradėjo net ploti. Jau buvo aišku, kad valdžia savo žodį išlaikys!

Beveik nepastebimai atėjo ir gegužės 20-toji. Stadionas pasipuošė dalyvaujančių valstybių vėliavomis. O virš jų visų, išdidžiai plevėsavo didelė trispalvė. Ypač mes, jaunesnieji, labai drąsiai ir išdidžiai jautėmės. Atrodė, kad Pr. Lubino (Amerikos lietuvių aukščiausio krepšinininko) vadovaujami, lenkus iš Vilniaus su šluotomis iššluotumėme! Prieš pirmenybių atidarymą pasirodė gana daug policininkų, kurių pareiga buvo ne tik tvarką palaikyti, bet ir aukštuosius pareigūnus saugoti. O tų įvairių pareigūnų buvo labai daug. Ir, be to, dabar jau visi buvo sporto sirgaliai. Eilinis žmogus, nors ir turėdamas automobilį, prie stadiono negalėjo privažiuoti. Vos ant kalno užvažiavus stovėjo policija. Ir jeigu automobilis neturėjo kokios nors valstybės vėliavėlės ir diplomatinio automobilio numerio. Ar KAM (Krašto apsaugos ministerijos numerio), bei kitais vyriausybiniais numeriais nepažymėtas. Tai buvo nukreipiami į Kipro Petrausko gatvę. O šiaip sau liaudis ir šių eilučių autorius turėjo pagarbiame nuotolyje prieš stadiono vartus stovėti. Nes, ypač atidarymo iškilimams, bilietai buvo seniai išparduoti - jeigu neturėjai



Juozas Žygas

jokių ryšių su Kūno kultūros rūmais.

O tų diplomatų ir įvairių aukštų pareigūnų buvo labai didelis skaičius. Be to, daugelis valstybių, turėjo bendrą atstovą visoms trims Pabaltijo valstybėms, kurių įstaigos buvo Rygoje. Tai šia proga ir jie visi suvažiavo. O prieš vartus stovintieji, turėjo progos matyti. Jau, beveik po atidarymo iškilnių, kažkas susiprato, prie vartų garsiakalbį įjungti. Tad ir liaudis galėjo žinoti, kas sporto halėje vyksta. Daugeliui ir to užteko! Žmonėms užteko žinoti tik tiek - ar Lietuva ir Kaune laurus skina, kaip Rygoje skynė. Beveik per visą rungtynių eigą Lietuvai laimėjus už valandos Laisvės alėjoje buvo parduvinėjamos "Extra telegramos". O kas namuose sėdėjo - tai turbūt per radiją girdėjo. Tuo metu Lietuvoje, ypač Kaune. Europos politiniai įvykiai vyko Kaune! Turbūt tai buvo pirmas atvejis, kuomet Lietuva ir Kaunas buvo minimi Europos spaudoje!

### TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

gaujos darbuotojai jau sėdi Floridos kalėjime.

- **Vokietijos** užsienio reikalų ministras Joshka Fisher pasisiūlė tarpininkauti Izraelio ir Palestinos vadovybės karo paliaubų derybose. Yasser Arafat tuoj sutiko tartis su Izraelio užsienio reikalų ministru Shiman Peres Vokietijoje. Kaip žinoma su Arafatu derėtis atsisakė Izraelio ministras pirmininkas Sharon.

- **Kolumbijoje** suimti trys airių tautybės asmenys, jie kaltinami kaip Šiaurinė Airijos IRA veikėjai, atvykę į Kolumbiją treniruoti marksistines grupuotes, kaip gaminti patikimas namines bombas.

- **Pakistano** karinis vadovas Musharraf pažadėjo ateinančiais metais spalio mėnesį praveisti demokratinius rinkimus ir pasitraukti iš prezidento vietos.

- **Kalifornijoje** įsikurusius naujus Ukrainos ateivius labai nusiaubė pamišęs imigrantas Nikolay Soltys, 27 metų. Jis rugpjūčio 19 peiliu nužudė:

savo nėščią žmoną, savo dėdę, tetą, du pusbrolius ir 3 metų sūnų. Sacramento miesto apylinkėse gyvena apie 75,000 ukrainiečių ir rusų. Žmogžudys ieškomas FBI ir visų valstijų policijos. Ukrainiečiai kalba, kad pamišėlis Ukrainoje buvo atmetas karinės komisijos, kaip "protiniai nepastovus".

- **Nikaragvoj** lapkričio mėn. vyks prezidento rinkimai. Savo kandidatūrą iškėlė ir buvęs komunistinių sukilėlių vadas Daniel Ortega. Jis savo kalbose pabrėžia, kad jis "pasikeitė".

- **Irako** vyriausybė paskelbė Jungtinėse Tautose, kad ji pasirengusi derėtis dėl karo belaisvių, dingusių 1991 metų kare. Irakas kaltina Kuveitą, kad tas laiko 1,142 irakiečius, o Kuveitas teigia, kad Irake kalinami 600 jo piliečių. Irakas reikalauja, kad tokiose derybose nedalyvautų nei JAV nei Britanija.

- **Šiaurės Korėjos** diktatorius Kim Jong Il, grįžęs iš Rusijos po 24 dienų pasivažinėjimo traukiniu, leido paskelbti savo partiniams

laikraščiams, kad Šiaurinė Korėja nepradės dialogo su JAV apie ginklų kontrolę ir kitus klausimus, kol JAV kariuomenė nepasitrauks iš Pietinės Korėjos.

- **Gudijoje** rugėjo 7 d. turi įvykti prezidento rinkimai. Savo kandidatūrą iškėlė ir valdžią pasigrobus Aleksander Lukashenko. Šį kartą vis daugiau opozicijos veikė prieš diktatorių. Ypač veikli buvo "stumbro" (Zubr) vardu pasivadavusi slapta organizacija, iškėlusį savo kandidatų darbininkų unijos vadą Vladimir Goncharek. Daug Lukashenko priešininkų dingo slaptosios jo milicijos kalėjimuose be jokių kaltinimų ar teismų. Vis daugiau gudų pamatė, kad su dabartine vadovybe neįmanoma pakilti iš skurdo ir įvairių krizių.

- **Amerikos** karo laivynas Azijoje vis dažniau apsilanko Hong Kongo uoste, nes jis pagal Kinijos formuluojamą "dvi sistemos - viena valstybė", yra "laisvas uostas". Rugpjūčio 20 d. į uostą penkių

Nukelta į 4 p.



## LIETUVA IR PASAULIS

### “BALTIJOS VILKAS”

Centriniame Lietuvos kariuomenės poligone Pabradėje prasidėjo Baltijos šalių bataliono BALTBAT karių pratybos “Baltijos vilkas”.

Šios pratybos, kuriose dalyvauja po maždaug 200 karių iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, yra paskutinis BALTBAT pasiruošimas prieš Lietuvoje vyksiančius didelius tarptautinius karinius mokymus “Amber Hope 2001” (“Gintarinė viltis”).

Po “Baltijos vilko” pratybų bus įvertintas BALTBAT pasiruošimas vykdyti puolimo, gynybos bei taikos įvedimo operacijų veiksmus.

Rugpjūčio 29 - rugsėjo 6 dienomis, BALTBAT kariai dalyvaus mokymuose “Amber Hope 2001, kurie vyks dviejuose Lietuvos kariuomenės poligonuose - Pabradėje netoli Vilniaus ir Rukloje Jonavos rajone.

Pratybos “Amber Hope 2001”, be BALTBAT, dalyvaus sausumos ir oro pajėgos iš Čekijos, Danijos, Estijos, Italijos, JAV, Didžiosios Britanijos, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Nyderlandų, Suomijos, Švedijos ir Vokietijos, iš viso - iš 14-kos šalių. Iš viso pratybose dalyvaus apie 2800 karių.

Pratybose stebėtojų teisėmis sutiko dalyvauti NVS šalių - Rusijos, Ukrainos, Baltarusijos, Gruzijos - kariniai atstovai. Pratybose dalyvaus Tarptautinio raudonojo kryžiaus, Lietuvos raudonojo kryžiaus, Jungtinių Tautų Vyriausiojo pabėgėlių reikalų įgaliotinio biuro, tarptautinės migracijos organizacijos, Policijos departamento atstovai, Vidaus reikalų ministerijos Vidaus tarnybos 1-asis pulkas.

“Amber Hope” metu pirmą kartą bendradarbiaus tarptautiniai taikos palaikymo daliniai - Lietuvos ir Lenkijos batalionas LITPOLBAT ir Baltijos batalionas BALTBAT.

Karinėms oro pajėgoms pratybose atstovaus Latvijos sraigtasparnis “Mi-8”, trys Lietuvos sraigtasparniai “Mi-8”, po du lėktuvus “An-2” ir “L-410” bei vienas naikintuvas “L-39”.

Analogiškos pratybos Lietuvoje jau vyko 1999 metais.

BALTBAT buvo įkurtas 1994 metais. Pagal trišalį Latvijos, Lietuvos ir Estijos susitarimą BALTBAT yra pėstininkų batalionas, kurį sudaro trijų Baltijos šalių kariškiai. Batalionas dalyvauja tarptautinių organizacijų rengiamose taikdariškose operacijose.

### RUSIJOS BALTIJOS LAIVYNO VADAS LIETUVOJE

Rusijos Baltijos laivyno vadas viceadmirolas Vladimiras Valujevas rugsėjo pradžioje apsilankys Lietuvoje. Šis vizitas tarp kitų klausimų buvo svarstomas per pirmąjį jo oficialų susitikimą su Lietuvos generaliniu konsulu Karaliaučiuje Vytautu Žaliu. Susitikime pasikeista nuomonėmis apie kai kurias problemas - Rusijos karinį tranzitą per Lietuvos teritoriją, karinio transporto aviacijos skrydžius per Lietuvą.

Rusijos atstovas pageidavo kai kurių oro tranzito procedūrų supaprastinimo. Viceadmirolas pranešė apie Rusijos ir Lietuvos svarstomą galimybę pasikeisti karo laivų vizitais, siūlė surengti draugiškas Rusijos ir Lietuvos karo jūrininkų sporto varžybas.

**Rugsėjo 5 dieną** Baltijos laivyno vadas V. Valujevas, drauge su kitais užsienio svečiais, stebės Lietuvoje tuo metu vyksiančius didelius tarptautinius karinius mokymus “Amber Hope 2001” (“Gintarinė viltis”). Per vizitą Lietuvoje jis taip pat susitiks Vilniuje su Krašto apsaugos ministerijos ir kariuomenės vadovybe, Klaipėdoje lankysis Karinių jūrų pajėgų štabe.

**Lietuvos ūkio ministrui** Petruui Čėsnai Maskvoje susitikus su Rusijos dujų koncerno “Gazprom” atstovais, pastarieji išsakė pageidavimą įsigyti ne 34, bet ne mažiau kaip 51 proc. “Lietuvos dujų” akcijų. Priešingu atveju prognozavo Lietuvai gamtinių dujų pabrangimą nuo 80 iki 120 JAV dolerių už 1000 kubinių metrų. Oficialių Lietuvos pareigūnų teigimu, toks variantas “nesvarstytinas”.

### “BALTIJOS KELIO” BĖGIKAI PALIKO ARKIKATEDROS AIKŠTĖ

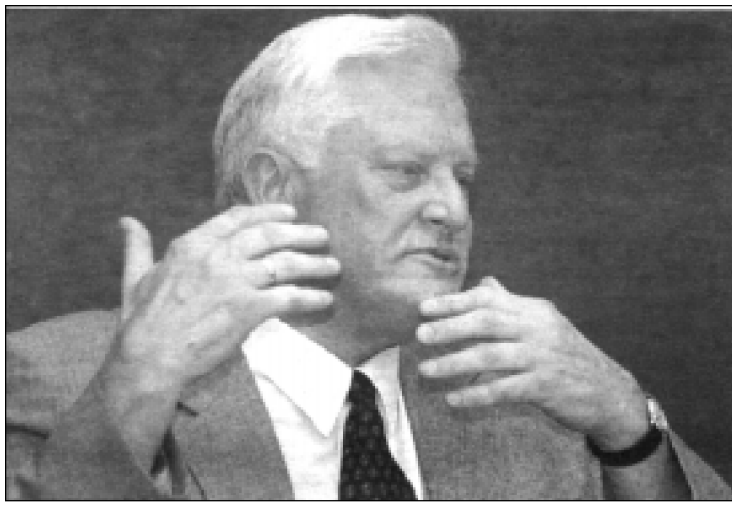
Rugpjūčio 24 d., 10 val. Vilniaus Arkikatedros aikštėje startavo tradicinis dešimtas estafetinis bėgimas “Baltijos kelias”.

Lietuvos bėgimo mėgėjų asociacijos iniciatyva rengiamo jubiliejinio bėgimo dalyviai per tris dienas nubėgs nuo Vilniaus iki Estijos parlamento rūmų Taline, iš viso - apie 600 kilometrų.

Bėgimo entuziastai iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos šeštadienio rytą kirs Lietuvos-Latvijos sieną, o apie 15 valandą pasieks Rygą.

Sekmadienio rytą kirtę Latvijos-Estijos valstybinę sieną, “Baltijos kelio” estafetinio bėgimo dalyviai Taline finišuos 18 val.

1989 m., minėdami Baltijos šalis leidusio pavergti Molotovo-Ribbentropo pakto pasirašymo metines, šimtai tūkstančių Estijos, Latvijos ir Lietuvos gyventojų, sudarę gyvą grandinę, susikibo rankomis, taip demonstruodami tarpusavio solidarumą. Grandinė, pavadinta “Baltijos keliu”, nusidriekė nuo Vilniaus iki Talino.



Lietuvos Vyriausybės vadovas Algirdas Brazauskas.

P. Lileikio nuotr.

## “ECONOMIST”: A. BRAZAUSKO LAUKIA DAUG KAPITALISTINIO DARBO UŽDUOČIŲ

Įtakingas britų savaitraštis “The Economist” atkreipia dėmesį į naująjį Lietuvos Vyriausybės vadovą ir akcentuoja, kad šiam ekskomunistui reikės atlikti daug kapitalistinio darbo užduočių, praneša ELTA.

“The Economist” primena, kad Algirdas Brazauskas - paskutinis komunistinės Lietuvos vadovas, dabar naujasis Lietuvos premjeras, - savo laiku padėjo savo šaliai išsivaduoti iš sovietinio jungo ir prisidėjo prie blogio imperijos griuvimo.

Pagrindiniais uždaviniais “The Economist” įvardina tai, kad A. Brazauskui reikia atvesti Lietuvą į Europos Sąjungą (ES), o jei pasiseks - ir į NATO. Tačiau tuo pat metu pažymima, kad nors Lietuva ir yra kiek geriau nei Latvija ir Estija pasirengusi įgyvendinti pastarąją užduotį, jeigu są-

junga norės bent vienos iš jų, tai greičiausiai galvos apie visų trijų priėmimą.

Viltis tapti ES nare labai daug priklausys nuo A. Brazausko ir jo vadovaujamos Vyriausybės. Dabar pagrindinis jų galvos skausmas ten, kur Lietuva labiausiai atsilieka - įgyvendinant teisinius ir administracinius pokyčius. Taip pat Lietuvai reikia didelių pastangų reformuojant ekonomiką, įveikiant korumpuotą biurokratiją.

Naujojo Lietuvos premjero niekas negali pavadinti nedrąsiu ar silpnu priimant sprendimus. Skirtingai nei daugelis kitų Lietuvos politikų, jis yra geras administratorius. Tačiau, anot “The Economist”, A. Brazauskas vis tik neatrodo tinkamiausias asmuo, juolab kai jam jau 68-eri.

“The Economist” atkreipia

### TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

dienų vizito iplaukė JAV lėktuvnešis “Constellation” ir šeši jo palydovai. Amerikos žiniasklaida sako kad vizitas yra įprastas karo laivams “R ir R” (rest and recreation) tikslais, tačiau šia proga laivas ir mažesni jo palydovai prisipirks degalų, vandens, maisto. Hong Kongo bizniui šitokie svečiai duos apie keturis milijonus dolerių, įskaitant ir jūreivių, kurių atvyko 6,500, asmenines išlaidas.

• **Lietuvos** premjeras A. Brazauskas Palangoje susitiko su Lenkijos premjeru Jerzy

Buzek. Lietuvių spaudoje senokai tęsiasi ginčai, kaip rašyti tikrinius miestų, žmonių vardus ir pavardes. Dabar kartais išeina, kad skaitant transkribuojamus žodžius, nežinia apie ką kalbama. Lenkai Lietuvoje reikalauja, kad jų vardai ir pavardės nebūtų rašomos taip, kaip jos girdimos, bet taip, kaip įrašyta jų dokumentuose.

• **Borneo** salos pakraštyje yra nepriklausoma sultono valdoma valstybėlė su 330,000 piliečių. Sultonas Hassanal Bolkihah, 54 metų amžiaus, sakoma yra vienas tur-

dėmesį į tai, kad Lietuvai ypač aktualus jos įvaizdžio klausimas. Šiame kontekste A. Brazauskas nekalba angliškai, jo asmeninis stilius, žurnalo teigimu, labiau primena sovietinės biurokratijos, o ne saloninių tarptautinių diplomatų manieras. Tuo tarpu jo praeities kolegos, kaip Vengrijos Viktoras Orbanas ar Estijos Martas Laras, yra jaunesni ir kalba keliomis kalbomis.

Dar vienu Lietuvos rūpesčiu “The Economist” įvardina tai, kaip pavyks suderinti Rusijos ir Vakarų verslo interesus, ypač energetiniame sektoriuje. Pastaruoju metu palaiminti susitarimai dėl “Mažeikių naftos” ir “Jukos” - vienas iš sėkmingų pavyzdžių.

Tačiau pažymima, kad Lietuvai labai aktualu geriau atskirti didįjį verslą nuo politikos. Anot “The Economist”, pastaruoju metu iškilę nauji Lietuvos verslo atstovai kartu su savo turtingais draugais Rusijoje neretai labai lengvai nusiperka politinės įtakos galimybę. A. Brazausko, kaip nacionalinių interesų gynėjo, reputacijai pakenkė neseniai įvykęs jo vizitas į Maskvą, todėl jis buvo apkaltintas slaptomis derybomis dėl laukiančių susitarimų dėl dujų sektoriaus. Tačiau klausimas lieka labai atviras, kokią įtaką premjerui turės jo sovietinių laikų bičiuliai, kurių nemaža dalis dabar glaudžiai susiję su didžiąja pramone, o tuo pačiu ir politika, pažymi “The Economist”.

### ŠIAURĖS ŠALYS DAR KARTĄ PAREIŠKĖ PARAMĄ

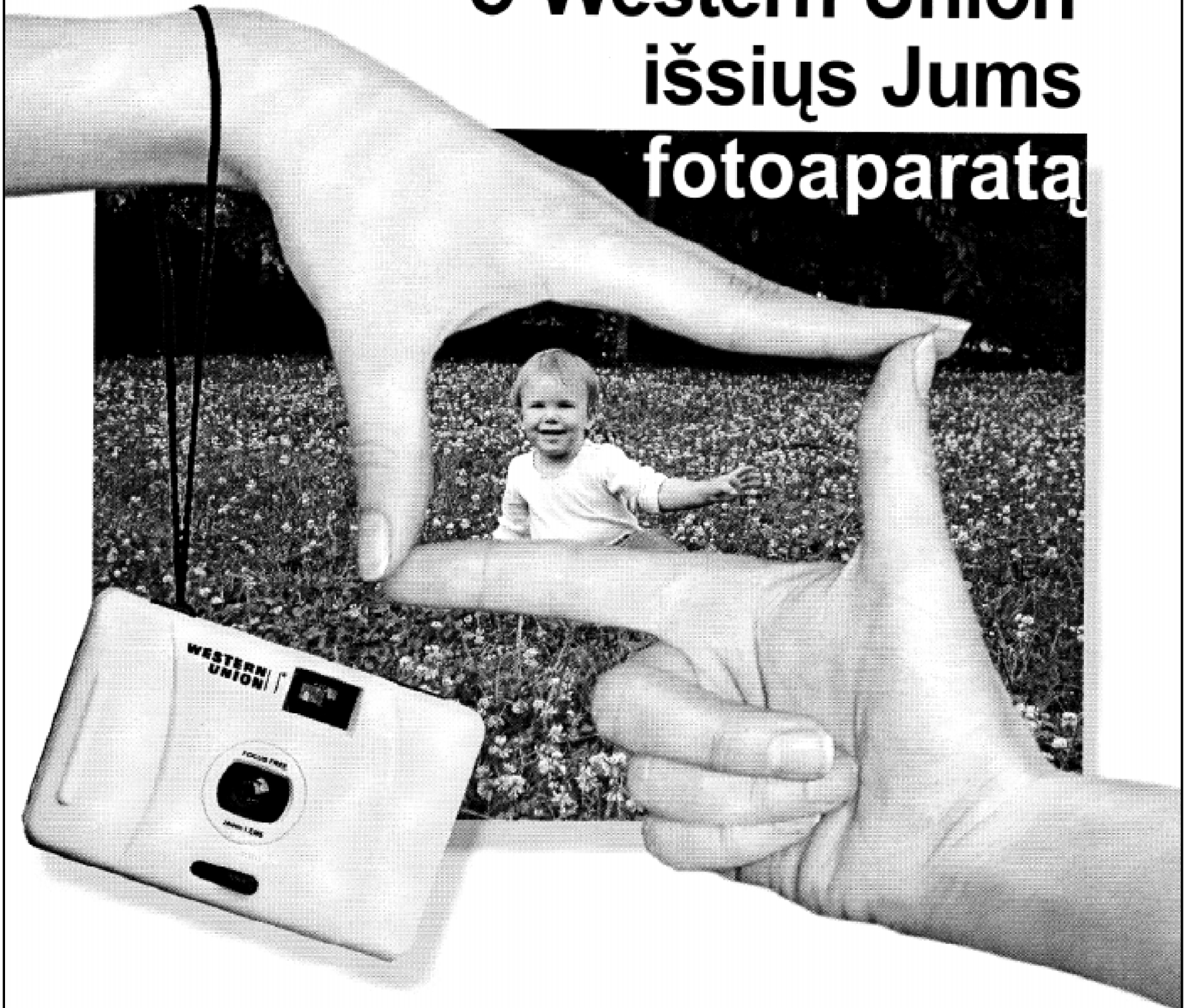
Šiaurės šalių - Suomijos, Švedijos, Norvegijos, Danijos bei Islandijos užsienio reikalų ministrai remia Baltijos šalių siekį tapti NATO narėmis. Tokia parama dar kartą buvo pareikšta Šiaurės ir Baltijos valstybių užsienio reikalų ministerijų vadovų susitikime Helsinkyje.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, apibendrinamas susitikimo rezultatus, labai teigiamai įvertino Šiaurės šalių užsienio reikalų ministrų paramą Baltijos valstybių narystei NATO.

“Ypač svarbu pažymėti, kad visų susitikime dalyvavusių šalių užsienio reikalų žinybų vadovai pritarė nuostatai, kad Lietuvos, Latvijos bei Estijos narystė Aljanse sustiprins visos Europos, taip pat ir Šiaurės Europos regiono, saugumą ir stabilumą”, - paabrėžė ministras.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

# Jūs siųskite pinigus namo, o Western Union® išsiųs Jums fotoaparata



Pasidalink ypatingais gyvenimo momentais su savo mylimaisiais užjūryje.

Pasiųsk dvi pinigines siuntas per Western Union Money Transfer iš JAV į Lietuvą ar kitas Centrinės ar Rytų Europos šalis nuo 2001 m. rugpjūčio 24 d. iki rugsėjo 30 d. ir

nemokamai gausi kompaktinį foto aparatą. Geri momentai ilgai nesitęsia, todėl paskubėkite. Nepraleiskite galimybės.

**Siųskite pinigus šiandien!**

Smulkesnė informacija

**1-800-325-6000**

[www.westernunion.com](http://www.westernunion.com)

**WESTERN UNION | MONEY TRANSFER®**

*Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje<sup>SM</sup>*



“Dirvos” ilgametis bendradarbis Juozas Žygas (dešinėje) susitiko su laikraščio redakcinės kolegijos atstovais “Dirvos patalpose” 2001m. rugpjūčio 24 d. Iš kairės: Stasys Ignatavičius, atlydėjęs svečią, Giedrė Kijauskienė, “Dirvos” rinkėja ir Algirdas V. Matulionis, “Vilties” dr.-jos pirmininkas.



Malonu atsigaiivinti senų ažuolų pavėsyje! Tautinės sąjungos vadovai pareigūnai Chicagos skyriaus rengtoje vasaros išvykoje, Ateitininkų sode, Lemont, IL. Iš kairės: Ir. Kriaučeliūnienė, J. Jurkūnas, M. Marcinkienė, Chicagos skyriaus pirmininkė, P. Buchas, T. Sąjungos pirmininkas, J. Variakojis, vicepirmininkas.

### CLEVELAND, OH

#### VAKARAS PAEŽERYJE

Sekmadienį, rugpjūčio 26 d., Clevelando Lietuvių Kultūrinių Darželių draugija Alberto W. Henn rūmuose surengė nuotaikingą metinę vakaronę. Henn rūmai statyti 1923 m. Sims parke, Euclid,

OH., netoli Erie ežero kranto. Ten dažnai vakrais susirenka Euclido miesto gyventojai stebėti auksinius saulėlydžius. Deja, tą sekmadienį raudona saulė nenuskendo ežere, bet liko pasislėpusi debesyse.

Pastatas įdomus savo praeitimi. Statytas tikriausiai Henn šeimai vasaroti, nes anais laikais daugumas pramonės didikų gyveno jų rūmuose Euclid Avenue, Clevelande. Patalpos buvo ankštokos šimtui ar daugiau svečių.

Vakaronės svečiai buvo pavaišinti vynu, lietuvišku alumi ir užkandžiais. Viename kambaryje buvo sudėstytos “tyliųjų varžytinių” meniškų dovanų. Dalyviai žymėjo savo aukas lapuose prie tų dovanų.

Meninę programą atliko sopranas Virginija Muliolienė. Svečių aukos ir pajamos iš varžytinių yra skiriamos Lietuvių Kultūrinių Darželių tvarkymui ir išlaikymui.

Ačiū rengėjams ir solistei už mielą vakaronę.

Ger.J.



Sol. Virginija Muliolienė savo dainomis suteikė svečiams muzikinę ir dvasinę atgaivą.



L.K.D.Dr.-jos vakaronės svečiai.

G.Juškeno nuotr.

### ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖ MOKYKLA

Šv. Kazimiero Lituanistinė Mokykla pradės 2001-2002 mokslo metus **rugsėjo 15 d. 2001, 9:00 v.r.**

Vaikų registracija įvyks parapijos svetainėje.

Šv. Kazimiero Mokykla priima į darželį mokinius, kuriems sueina 5-eri metukai iki rugsėjo 30 d.

Tėvų susirinkimas su mokyklos vedėja, mokytojais, ir tėvų komitetu prasidės tuojau po registracijos, svetainėje, ir yra privalomas bent vienam šeimos atstovui - tėvui arba motinai.

Mokyklos valandos bus nuo **9:00 v.r. iki 12:30 v.p.p.**

Dėl tolimesnės informacijos, arba jeigu turite klausimų, prašome paskambinti **mokyklos vedėjai, Danutei Tuljak tel. (216) 481-4932.**

### CHICAGO, IL

#### PASKIRTOS “LIETUVIŲ BALSŲ” PREMIJOS

Jau antrą kartą laikraštis “Lietuvių balsas” buvo paskelbęs grožinės literatūros (bet kurio žanro) kūrinio konkursą, kurio šiemetinė tema buvo “Vardan nedalomos tautos”. Vertinimo komisiją sudarė du nariai iš Lietuvos - Rašytojų sąjungos Lietuvoje pirm. Valentinas Sventickas ir rašyt. Eugenijus Ignatavičius, rašyt. Vytautas Volertas (Delran, NJ), Rašytojų draugijos pirm. Stasė Petersonienė ir vyr. “Draugo” redaktorė Danutė Bindokienė.

Vertinimo komisija perskaitė 76, konkursui atsiųstus, kūrinius ir š.m. rugpjūčio 9 d. paskyrė tris premijas. Skelbiame tik premijuotųjų kūrinių autorių slapyvardžius: jų pavardes sužinosime premijų įteikimo šventėje, kuri ruošinama rugsėjo 23 d. Jaunimo centre, Čikagoje.

Pirmoji - 5000 dol. premija paskirta Jonui Petraičiui už politinį romaną “Neleisk mūsų gundyti”,

Antroji - 3000 dol., teko Juozui Gniuždai už “Kulka Dievo širdy”,

Trečioji - 2,000 dol. - Audriui Gilvydžiui už “Brolis Vincentas”.

Premijų mecenatas - dr. Jonas Adomavičius.

Stacy Lee

#### VIENIŠAS VĖJAS

*Vienišas vėjas, parklupęs kaip angelas,  
rudens darganotuos šešėlius  
jaunystės žingsnius paskutinius palaimino  
- sudievu, sudie, - bekalbėdamas.*

*Vilgė blakstienas sopulio ašara...  
Kas pasiges nesugrįžtančios?  
Tik vienišas vėjas, parklupęs kaip angelas,  
lauks nesulauks laiko vingiuose.  
Kai Seminolės žvaigždė vakarė  
plauks debesų šaltiniais,  
sapnais nukeliausiu jaunystės pasaulin,  
vėjui pečius apkabinsiu.*

*Mano paguoda - amžinos vasaros,  
ilgesio dulkėm nusėtos,  
ir vienišas vėjas, parklupęs kaip angelas,  
rudens darganotuos šešėlius!*

\*\*\* \*\* \*

*Tolau nutolau nuo savo gimtinės  
saulėlydžių gaudulio vaiskiai raudono,  
nakties išsagstyti sidabro žibintų  
padangių aukštybėj ant juodo aksomo,  
kai rodo alpstantis vėjo dvelkimas,  
vien laimės gijas tau po kojomis kloja.*

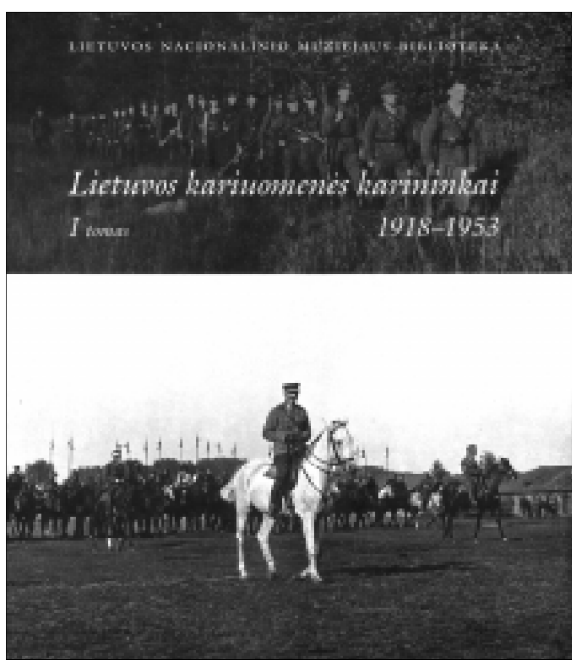
*Vargu, ar atgal kada nors besugrįšiu  
Dzūkijos smėlėtais takais paklajoti...  
Man tapo draugu nebylus praradimas  
lemties išdraskytų jaunystės svajonių,  
tik veltui save vėl apgauti bandysiu,  
ieškodama atilsio blėstančiuos toliuos.*

*Eisiu pareisiu vėle piligrimo  
iš ten, kur azalijos vaiskiai raudonos  
linguoja saulėlydžiais mano gimtinės,  
už užjūrių marių sapnuos atkartotais.*



Stasės Mačienės 80 metų sukaktuvės tarp draugų ir giminių. Ponia Stasė stovi viduryje pasipuošusi gintariniais karoliais.





## LIETUVOS KARIUOMENĖS KARININKAI: 1918-1953

**Dr. Vytautas Jasulaitis**  
LKKAS pirmininkas

Daugiatomės knygos "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953" 1-asis tomas jau išleistas. Jo oficialus pristatymas įvyko 2001 m. gegužės 24 d. Lietuvos Nacionaliniame muziejuje. Su juo Lietuvos kariuomenė ir visuomenė buvo supažindinti Vilniaus ir Kauno įgulių karininkų ramovėse, Lietuvos Karo akademijoje, Marijampolės miesto bibliotekoje. Organizacijų, norinčių šią knygą pristatyti savo aplinkai, yra daug. Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjunga (LKKAS) tai noriai vykdo.

Tačiau visa šios daugiatomės knygos leidyba 1-uoju tomu nesibaigė: savo eilės dar laukia penki tomai. Juos parengti būtinas kruopštus ir atsakingas darbas. Todėl euforijai mes negalime skirti nei savo laiką, nei eikvoti savo jėgas. Privalome susitelkti tolimesniam darbui.

Knygos "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953" 2-asis, 3-iasis, 4-asis ir 5-asis tomai skiriami karininkų biografijoms, iliustruotoms jų nuotraukomis. Knygos autoriai Lietuvos archyvuose kaupia biografinę medžiagą apie visus Lietuvos kariuomenės karininkus. Kadangi archyvuose žinios apie Lietuvos kariuomenės karininkus pasibaigia 1940 metais (sovietiniuose kalėjimuose ir lageriuose kalėjusių karininkų asmens bylų iš viso nėra), autoriai privalo trūkstamas žinias ieškoti visais kitais įmanomais būdais: asmeniuiose archyvuose, ypatin-gajame archyve, prieškario ir JAV periodinėje spaudoje, karininkų prisiminimų kny-gose ir kt.

Rašant karininkų biografijas, būtina ištaisyti tas klaidas, kurios buvo padarytos 1-ajame šios knygos tome. Autoriai dėkingi visiems knygos skaitytojams, kurie 1-ajam tomui pareiškė savo kritines pastabas ir pasiūlė papildymus. Ypač norime, kad būtų kritiškai įvertinti ir papildyti nukentėjusių nuo sovietinio genocido ir emigravusių iš Lietuvos karininkų pavardžių sąvardai.

Nors mes kaupiame medžiagą visiems biografiniams tomams (raidės A-Ž), tačiau ypatingas dėmesys dabar sutelktas 2-ojo (raidės A-G) ir 3-ojo (raidės H-K) tomų ruošimui. Reikia pažymėti, kad 2-ojo tomo karininkų biografijos jau maketuojamos. Tačiau jos bus dar papildomos ir koreguojamos. Mūsų tikslas 2002 metais išleisti 2-ąjį (o gal net ir 3-įjį) tomą.

Knygos 6-asis tomas bus skirtas Lietuvos karininkijos istorijai. Jame taip pat bus pateikti Lietuvos karininkijos įvairūs statistiniai duomenys. Juos galėsime paruošti tik kruopščiai išanalizavę visas biografijas ir suvedę duomenis į sąvadás, lenteles, grafikus, schemas ir t.t.

Kadangi 1-ojo tomo tiražas (1000 egz.) jau baigiamas parduoti, ruošiamas pataisyta ir papildyta šio tomo 2-oji laida. Šios laidos tiražo dydį apspręs paklausa.

Su kuriais sunkumais susiduria autoriai, ruošiantys biografinius knygos tomus? Mums labai trūksta karininkų biografinių žinių ir jų nuotraukų. Šiaip ar taip kiekvieno karininko biografija bus išspausdinta. Tačiau nenorime, kad ji būtų kelių eilučių apimties ir be karininko nuotraukos.

Mes įsitikinę, kad vėliau pakartoti papildytą visų tomų leidyba bus neįmanoma. Todėl mes prašome Lietuvos kariuomenės karininkus, jų šeimų narius ir artimuosius: pateikite mums Jūsų dispozicijoje esančių informaciją. Tai ne tik labai svarbu sėkmingam mūsų darbui, bet taip pat ir labai skubu.

Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjunga taip pat sudaro savo archyvą, kuriame telkiami įvairūs dokumentai ar jų kopijos, nuotraukos ar jų kopijos, vinjetės, knygos, žurnalai, kiti spaudos leidiniai ir visa kita, susiję su Lietuvos kariuomene ir jos karininkija. Mes žinome, kad daugelis dokumentų, nuotraukų ar net apdovanojimų nepelnytai pateko į privačias kolekcijas, kuriomis mes jau negalime pasinaudoti. Todėl išsaugokime savo archyvuose, arba pateikite LKKAS saugojimui, viską, kas susiję su Lietuvos kariuomene ir jos karininkija. LKKAS jau gavo ir nuolat gauna labai daug archyvinės medžiagos iš įvairių šaltinių (taip pat iš JAV). Pas mus pateko kai kurios tiesiog unikalios nuotraukos, kurias mes panaudojome arba panaudosime savo daugiatomėje knygoje.

LKKAS veikla neapsiriboja tik knygos "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953" leidyba. Mes skaitome paskaitas, organizuojame disputus, rengiame parodas Lietuvos kariuomenės istorijos klausimais kariniuose daliniuose, gimnazijose, mokyklose, bibliotekose. Manome, kad visa tai padės visuomenėje atkurti objektyvų Lietuvos kariuomenės ir jos karininkijos vaizdą. Šių tikslų įgyvendinimui ir buvo įkurta LKKA Sąjunga.

Be JAV ir Kanadoje gyvenančių Lietuvos kariuomenės



Vilniaus atgavimo iškilmės. Lietuvos kariuomenės paradas Katedros aikštėje. Vilnius, 1939 m. spalio 29 d.

karininkų, jų šeimų ir artimųjų finansinės paramos knygos leidimas būtų neįmanomas. Ypač daug padėjo savo aukomis ir darbais Elena Brožytė-Sniegaitienė, Jūratė ir Jonas Variakojai, p. Zuzana Juškevičienė, Antanas Bulota. Ačiū visiems, kurie parėmė šios knygos leidybą.

Po knygos pristatymo mes ir toliau gauname finansinę paramą. Ji bus reikalinga ir ateityje. Autoriai atsiskakė honorarinio atlygio (pabandykite įvertinti autorių kolektyvo dviejų metų darbą, rengiant 1-ąjį tomą!), o tai knygos kainą sumažino apie du kartus. Tačiau visos 1-ojo tomo išlaidos, pardavus knygas, nesugrįš: dalį knygos tiražo teko už atliktus darbus perduoti Lietuvos Nacionaliniam muziejui, dalį - išsiųsti knygos mecenatams, dalį - kaip privalomuosius egzempliorius perduoti bibliotekoms.

LKKAS šiuo metu disponuoja lėšomis, kurios bus panaudotos 2-ojo tomo leidybai. Tačiau tolimesniam mūsų darbui reikalinga parama. Neabejojame, kad knygos "Lietuvos kariuo-

menės karininkai: 1918-1953" leidyba yra bendras visų mūsų rūpestis - Jūsų ir mūsų. Kurkime šį monumentalų Lietuvos kariuomenės istorijos paminklą kartu. Mes turime unikalų galimybę pasinaudoti visais Lietuvos archyvuose esančiais kariuomenės istorijos dokumentais, juos analizuoti, apibendrinti ir rašyti karininkijos istoriją. Prikelkime iš užmaršties visus Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės karininkus.

Kartu kviečiame stoti nariais į Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjungą visų rangų karių, jų šeimų narius ir artimuosius. Mūsų privalo būti daug!

Visais stojimo į LKKAS, žinių pateikimo enciklopedijai ir finansinės paramos leidybai klausimais prašome kreiptis:

- Jonas Variakojis, 3715 West 68th Street, Chicago, IL 60629; Tel. (773) 585-8649

- Vytautas Jasulaitis (LKKAS), P. Vileišio 14-5, Vilnius, LT - 2055.

Vilnius, 2001 m. rugpjūčio 10 d.



Karo mokyklos kariūnų priesaika. Priesaiką priima Lietuvos Prezidentas A. Smetona Kaune.



Lietuvos ambasadorius su *Orange County Register*, Kalifornijoje, laikraščio redakcijos nariais. Iš kairės: Joanne Sokolski, Orange apskrities protokolo skyriaus direktorė, Mathis Chazanov, ambasadorius Vygaudas Usackas ir John Gittelsohn.

## KELIONĘ Į NATO GALIME NUTRAUKTI TIK PATYS

*Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Usackas teigia, jog jei tinkamai atliksime namų darbus, kitų metų rudenį Prahose vyksiančiame NATO viršūnių susitikime galime tikėtis pakvietimo prisijungti prie aljanso. Tačiau jis ragina nepervertinti teigiamų atsiliepimų apie Lietuvos laimėjimus ir neatmeta galimybes, jog galime būti nepakviesti.*

*„Respublika“ su V.Usacku kalbėjosi apie JAV prezidento Georg V. Bush administracijos santykius su Lietuva, NATO plėtrą ir mūsų šalies rengimąsi narystei sąjungoje. (Pasikalbėjimą atsiuntė Rolandas Kačinskas iš Lietuvos ambasados Washington, DC).*

**- Jungtinėse Valstijose dirbate ilgiau nei pusmetį, todėl greičiausiai jau perpratote amerikiečių nusiteikimą Lietuvos atžvilgiu. Kokios nuotaikos ten vyrauja?**

- Galima drąsiai konstatuoti, jog Lietuva Amerikoje turi daug draugų, ir ne tik todėl, kad ten gyvena per milijoną mūsų išeivių. Mes kartu su kitomis Baltijos šalimis esame Amerikos moralinės užsienio politikos pavyzdys. Per sovietų okupaciją išlaikėme pilietines, demokratines vertybes ir sugebėjome atkurti savo valstybingumą. Amerika jį pripažino net per okupaciją - Valstybės departamente visą laiką kabėjo Baltijos šalių vėliavos. Mūsų trispalvė kartu su JAV vėliava kabo pačiame viduryje. Sovietų Sąjungos delegacijoms tai nuolat badydavo akis.

**- Kokį mūsų šalies įvaizdį susiformavę amerikiečiai - buvusios sovietinės ar jaunos demokratinės respublikos?**

- Įvaizdis siejamas su ryžtingu valstybingumo atkūrimu. Žvelgiant iš istorinių pozicijų, mes - ryžtinga, tradicijas ir valstybingumą vertinanti tauta.

Kalbant apie šias dienas, daug lemia krepšinis. Per šį sportą, ypač po Sidnėjaus olimpinių žaidynių, nemažai amerikiečių sužinojo apie Lietuvą ir galingus vyrus.

Įvaizdžiui įtakos turi ir gerėjanti aplinka investicijoms Lietuvoje.

**- Kuo skiriasi demokrato Bil Clinton ir respublikono G.W. Bush administracijų vykdoma užsienio politika, santykiai su Lietuva?**

- Po rinkimų tęsiama ankstesnė Lietuvai palanki politika. Tačiau dar negalima nuspėti, kokia ji bus po metų. Jei tęsime užsibrėžtus darbus, ekonomines ir karines reformas, išlaikysime civilizuotus santykius su kaimynais, deramai, kaip numatyta įstatyme, finansuosime krašto apsaugą, bendradarbiavimas bus plėtojamas teigiama linkme. Daug kas priklausys ir nuo politinės aplinkos, kitų veiksnių - JAV ir Europos Sąjungos santykių bei JAV ar NATO ir Rusijos santykių. Tiesa, prezidentas G. Bush anksčiau yra pareiškęs, kad Amerikos sprendimai priklausys nuo jų ar NATO interesų, o ne nuo Rusijos ar kitų šalių nuomonės.

**- Kiek Lietuvos ateitį gali lemti politinės pertvarkos mūsų šalyje bei į valdžią grįžę kairieji?**

- Kiekviena užsienio valstybė, turinti interesų Lietuvoje, stebi, kaip valdžios kaita daro įtaką užsienio politikos prioritetams. Vašingtonas taip pat atidžiai stebėjo Vyriausybės pasikeitimą. Dabar galima drąsiai konstatuoti, jog šis procesas buvo įvertintas kaip brandžios demokratijos rezultatas. Nepriklausomai nuo pasikeitusių valdančiosios koalicijos partnerių, buvo išlaikyti užsienio politikos prioritetai.

Puiku, jog buvo priimti reikiami sprendimai dėl svarbių užsienio investicijų - pritarta „Williams“ ir JUKOS sutarčiai. Ne tik ekonomiškai, bet ir politiškai svarbu, kaip naujoji Vyriausybė laikysis ankstesnių įsipareigojimų strateginio investuotojo atžvilgiu.

**- Ar senatoriai nebijos balsuoti už Lietuvos narystę aljanso siekdami išvengti audringos Rusijos reakcijos?**

- Rusijos veiksny JAV vidaus politikoje dabar yra daug mažesnis nei anksčiau, nors nesakau, kad ateityje jis nepadidės. Tai lėmė keletas akivaizdžių priežasčių - visų pirma politinė padėtis Rusijoje, naujas JAV administracijos požiūris. Ji sprendimus priima atsižvelgdama į tai, kas yra reikalinga, naudinga ir atitinka nacionalinius interesus. Tikimės, kad mūsų narystė NATO yra vienas iš tokių interesų.

Antra vertus, Lenkijai, Čekijai ir Vengrijai įstojus į NATO jų santykiai su Rusija pagerėjo. Man atrodo, nors Rusija ir laikosi ankstesnės nuomonės, jos reakcija nebėra tokia emociinga kaip prieš aljanso viršūnių susitikimą Madride 1998 metais, kai buvo sprendžiamas klausimas dėl pirmųjų kandidačių priėmimo.

Be to, JAV ir Europos politikai pastebi, jog Lietuvai tapus aljanso nare pagerės ne tik mūsų ir Rusijos, bet ir šios šalies bei NATO santykiai. Oponentams Maskvoje bus

labai sunku kritikuoti NATO plėtrą, kai Lietuva išlaikys normalius santykius su Rusija, o ypač - su Kaliningrado sritimi.

**- Rugpjūčio pradžioje Lietuvoje viešėjęs NATO architektu vadinamas JAV politologas Ronald Asmus tikino, jog senatoriai Kongrese Lietuvą turėtų palaikyti vien todėl, kad esame tokie patys kaip jie. Kiek pagrįstas toks teiginys?**

- NATO visų pirma yra karinis ir politinis aljansas. Kiekviena jo narė tikisi, jog iškilus bėdai kitos valstybės ateis į pagalbą. Čia galioja trijų muškietininkų principas: visi už vieną, vienas už visus. Rinkdamiesi draugus taip pat dairiomės panašių žmonių. Aljanse šis principas pasireiškia per valstybių sąjungą. Žiūrime, ar valstybė pripažįsta tas pačias vertybes, ar joje egzistuoja demokratija, spaudos laisvė, rinkos ekonomika. Pagal tai sprendžiama, ar šalis gali tapti aljanso nare.

**- Kuo Lietuva pranašesnė už kitas kandidates?**

- Sunku vertinti. Lietuva nuosekliai vykdo užsienio politiką, skiria lėšų, reikalingų kariuomenei stiprinti, vykdo aktyvią politiką su kaimynais, ypač - Kaliningrado sritimi, išlaiko pragmatiškus santykius su nedemokratišku Aleksandro Lukašenkos režimu Baltarusijoje.

Galiu drąsiai teigti, jog Lietuva yra Baltijos valstybių lyderė. Ji vertinama kaip geriausiai atlikusi namų darbus karinio pasirengimo srityje. Mes aktyviai kuriame stabilumą regione, turime sieną su NATO nare Lenkija ir esame natūrali šio aljanso tąsa į šiaurę.

**- O kas gali pakišti koją?**

- Nebent patys sau - jei staiga nutrauktume ekonomines reformas, nevykdytume karinių įsipareigojimų. Na, nebent dar koks perkūnas iš giedro dangaus trenktų...

Šiuo metu esame gana palankioje situacijoje, nors jokiū būdu negalima teigti, jog mus tikrai pakvies. Priešingai - pirmųjų pozityvių naujos administracijos pareiškimų nereikėtų sureikšminti. Juos reikia suprasti ne kaip vertinimą, bet kaip skatinimą tęsti tai, ką esame pradėję ekonominėje ir politinėje sferose.

**- Aljanso vadovai garsiai deklaruoja atvirų durų politiką, tačiau kol kas vengia konkrečių įsipareigojimų. Kada bus galima nuspėti jų nuomonę?**

- Manau, kad aktyvios

diskusijos JAV Senate gali prasidėti šį rudenį. Tada numatytos viešos senatorių kalbos dėl atskirų valstybių pakvietimo.

Prezidento administracija remsis narystės veiksmų planu. Atskirų šalių vertinimai pagal šį planą, apimantį ekonominius, politinius, karinius dalykus, bus pateikti bei NATO komitetuose svarstomi kitą pavasarį.

**- Kokį plėtos scenarijų prognozuojate jūs?**

- Lietuvoje, kuri inicijavo „didžiojo sprogimo“ - devynių kandidačių priėmimo - idėją, gimė vadinamasis Vilniaus devynetas. Vėliau, prisijungus Kroatijai, jis tapo dešimtuku. Praėjusią gegužę Vilniuje surengėme narystės NATO siekiančių šalių užsienio reikalų ministrų pasitarimą. Tai buvo pirmasis tokio pobūdžio ministrų susitikimas, davęs pradžią Vilniaus judėjimui.

Esame už tai, kad visos narystės siekiančios valstybės, kurios atitinka keliamus reikalavimus, įstotų į NATO. Kuo didesnė bus narystei pasirėngusių ir kitų metų rudenį Prahose į aljansą priimtų valstybių grupė, tuo sėkmingiau vyks Europos vienijimosi procesas.

Mano asmenine nuomone, matoma labai aiški šalių diferenciacija. Pavyzdžiui, Makedoniją, kur šiuo metu vyksta NATO palaikoma taikos operacija, palyginkime su Lietuva. Arba Rumuniją - su Slovėnija. Valstybių pasirengimo lygis yra skirtingas, todėl mano minėtas veiksmų planas padės padaryti išvadas ir kitų metų pavasarį įvertinti, kurios šalys techniškai ir ekonomiškai pasirengusios narystei.

Antra vertus, ne tik techniniai, bet ir politiniai argumentai lems NATO plėtrą. Todėl šiuo metu anksti daryti skubotas išvadas. Viliuosi, kad maksimumo ir minimumo vidurys bus rastas.

**- Tačiau gali atsitikti ir taip, jog Lietuva kitais metais nebus pakviesta prisijungti prie aljanso. Štai prieš porą mėnesių įtakingas britų verslo dienraštis „Financial Times“ užsiminė, jog NATO artimiausiu metu gali visai nepakviesti naujų narių.**

- Turime padaryti viską, kad būtume pakviesti. Galiu tik pasidžiaugti, kad savo namų darbus atliekame sėkmingai, tą pripažįsta ir Europa, ir Jungtinės Valstijos.

Na, o jei neįstotume, tektų išanalizuoti priežastis, kodėl taip atsitiko, ir pasirengti joms geriau.

Parengė Eglė Digrytė





**Domas Cesevičius**

Tokia teorija nevaržė tai mokyklai išvedžioti bet kokius pageidavimus ūkio srityje ir kalbėti apie jų galimumus. Nebe ekonominiiais dėsniais, bet daugiau etikos reikalavimais pradėta remti ekonomijos mokslą ir ekonominę politiką. Tai mokyklai buvo lengva teigti socialinės politikos prasmingumą ir tikslumą. Tos mokyklos atstovai, kurie Vokietijoje gavo "Kathedersozialisten" vardą (daugumas jų dėstė savo mokslą iš universiteto katedrų), pripažino valstybės įsikišimo į ekonomijos gyvenimą reikalingumą, reikalavo korektūrų paskirstant turtą per mokesčių ir socialinę politiką, reikalavo valstybinės kontrolės stiprioms ekonominėms sąjungoms.

Šitokia teorija, aišku, tik skatino valstybę visokiems įsikišimams į ekonominį gyvenimą ir socialinėms reformoms. Prasidėjo ta prasme įstatymai, paragrafai ir nurodymai žemesniųjų luomų padėčiai pagerinti. Aukštesnieji luomai per valstybę - mokėdami ypatingus mokesčius - turėjo paremti žemesniuosius luomus, kad tie galėtų pakilti į aukštesnį kultūros ir gerovės niveau ir kad užsitrintų per dideli socialiniai skirtumai. Vadinasi, kad galėtų žemesnieji luomai geriau gyventi, reikia, kad aukštesnieji kiek blogiau gyventų - manė katedralsocialistai, intervencionistai, etatistai. Šitokia Bismarcko politika rado nemažai pritarimo partijose, spaudoje. Daugelis didžiavosi tuo, kad Vokietijoje taip tvarkingai organizuojamas socialinis gyvenimas, kad viskas įstatymais numatyta ir paragrafais suskirstyta.

Kokie buvo tokios intervencionalistiškos politikos vaisiai ekonomijos srityje? Kokie buvo ekonominiai tų įstatymų paragrafų, tokios mokesčių sistemos, muitų padariniai? Pasirodė, jog katedralsocialistai, paneigę ekonominių dėsnių veikimą, negalėjo suprasti visos ekonominio gyvenimo sankabos ir todėl visiškai nenumatė

## GINČAS DĖL "LAISSEZ-FAIRE"

### II

(Ištrauka iš knygos "Domas Cesevičius")

intervencioniškos politikos rezultatų. Agrariniai muitai, aiškus daiktas, pakėlė agrarinių produktų kainas. Bet dirbtinai pakeltos agrarinių produktų kainos paveikė pačios žemės kainą. Produkcijos faktorius - žemė - pasidarė brangesnė ir todėl turėjo pabrangti ir pati agrarinė produkcija. Vadinasi, muitų politiką reikėjo pradėti vėl iš pradžios ir vėl muitus pakelti. O socialinė politika, socialinis draudimas darė darbą brangesnį - pabrangino produkcijos faktorių - darbą, pabrangino pačią produkciją, kėlė kainas. O dėl viso to brangios prekės nebegalėjo konkuruoti su tų kraštų prekėmis, kur nebuvo socialinės politikos. Nebegalėdamos konkuruoti, Vokietijos prekės neberasdavo rinkos. Produkcija turėjo arba sustoti, arba turėjo būti racionalizuota. Produkcijos pakeitimas mašinomis, vedė prie dar blogesnės darbininkų padėties. Ir vėl valstybei reikėjo naujų priemonių ieškoti. Vėl reikėjo įstatymų, paragrafų ir nurodymų. Bet kaip tik būdavo tie nauji paragrafai įvesti, tuojau prasidėdavo jų kritika, nepasitenkinimas. Tuojau atsirasdavo reikalavimų, kad būtų įvesti vėl nauja paragrafai, kurie jau esamus galėtų užlaikyti. Vis pasirodydavo, kad esamų įstatymų ir paragrafų per mažai. Ir muzika vis taip kartojo. Valstybė vis daugiau ir daugiau turėjo kištis. Ir nors Bismarcko militarizuota valdininkija ir Wilhelmų eros vokiečių tauta buvo tinkamiausia visiems valdžios įsakymams vykdyti, valstybė negalėjo pasiekti to, ko ji norėjo ir ką žadėjo. Ekonomiškai ratio [(lot.) interesas, nauda] labai įvairiai ir dažniausiai ne taip reaguodavo į valstybės įsikišimus, kaip to laukė įstatymų rašytojai ir tų įstatymų vykdytojai. Gyvenimas, ekonomikos dėsnių verčiamas, prasiverždavo ir pro įstatymus, ir pro paragrafus, jei tie įstatymai nesiderino į tuos dėsnius.

Bet argi toji intervencioniška, arba etatistiška, politika nieko nepasiekė? Aišku, kad pasiekė ir nemaža padarė. Socialinis draudimas, socialinė higiena - juk vis tai geri dalykai. Tas viskas pakėlė darbininkus į aukštesnį kultūros niveau. Bet iš nieko niekas nepasidaro. Teorijų,

įstatymų ir programų per mažai. Tam viskam reikia daug lėšų, daug pinigų. Pakelti darbininkams uždarbį, mokėti jiems pašalpas ir pensijas, išlaikyti visą biurokратиšką socialinio draudimo aparatą galima tik tada, kada yra sutaupyta lėšų, kada krašte yra aukštas produktingumas. O tą padidėjusį produktingumą ir turtingumą sukėlė laisvas ūkis, laisva konkurencija. Taigi Vokietijos socialinės politikos reliatyvus pasisėkimas iš didelės dalies buvo galimas tik todėl, kad prieš tai buvo liberališka politika. Liberalizmo išjudintas ir išibėgėjęs produkcijos tempas negalėjo būti taip greitai paralyžiuotas etatistiškos politikos paragrafais. Tas produktingumo išibėgėjimas pralenkdavo tuos paragrafus, pralįsdavo pro juos ir kompensuodavo tai, kas tais paragrafais buvo sutrukdyta. Taigi, kas atrodė politikos padaryta arba darbininkų organizacijų iškovota, didelė dalimi buvo tik iš pirmesnių laikų padidėjusios produkcijos ir tautos praturtėjimo vaisius. Pasirodė, kad darbininkų padėtis gerėja ne tada, kada turtingieji darosi ne tokie turtingi, bet tada, kada visi darosi turtingesni.

Bet ką pagaliau gelbsti visa socialinė politika, ką gelbsti didesnis darbininkų uždarbis, jeigu kartu su uždarbiu brangsta visas pragyvenimas, jeigu proporcingai uždarbiui auga proporcingai visos kainos? Šitų problemų sprendimu ir susikomplicavo visa etatistiška politika, čia pasidarė problematiškos daugybė politikos priemonių, kurios seniau atrodė neabejotinos, aiškios ir tikros. Tačiau etatizmas, galima sakyti, vis stiprėjo, kol pagaliau Didysis karas davė galimumo etatizmui, arba valstybiniam socializmui, pasireikšti visu pilnumu. Ūkio gyvenimas užsidarė valstybės ribose. Dėl karo įstatymų baimės gyventojai pasidarė itin paklusnūs valdžiai ir buvo pasiryžę daug ko išsižadėti, daug ką paaukoti. Valstybė kaip norėjo, taip galėjo tvarkyti. Geriausios etatistų galvos paėmė ekonomikos vadovybę. Galima buvo laukti, kad etatizmo sistema pasireikš visomis savo teigiamybėmis, nes nebebus kam valdžios noro ir valios pančioti. Bet atsitiko priešingai. Karo laikų ūkis, žinoma, visados yra blogas ūkis, bet čia svarbu, kad visa

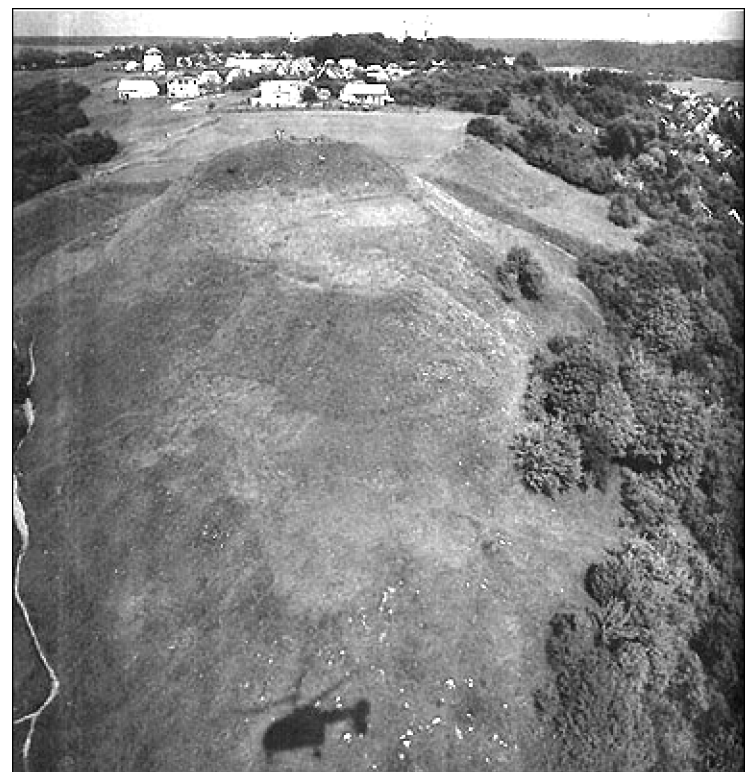
etatistiška ūkio politika turėjo prisipažinti esanti bejėgė tvarkyti biurokратиškais priemonėmis judrų ūkio gyvenimą. Kadangi buvo nedideli maisto ištekliai, o prekyba su kitais kraštais buvo beveik negalima, valdžia stengėsi esamą išteklių reguliuoti. Pirmučiausiai pradėjo valdžia savo politiką nustatydamas maisto produktų kainas, kurių į viršų negalima kelti. Bet nieko čia valstybė negalėjo padaryti. Jeigu valstybė nustatydavo aukštas kainas, tada vartotojams tas nieko nepadėdavo; jeigu kainos buvo per žemos, gamintojams nebeapsimokėdavo gaminti ir jie mažindavo gamybą. Tada valstybė, norėdama palengvinti gamintojų padėtį, pradėjo nustatinėti kainas ir kitoms prekėms, kurios buvo reikalingos maisto gamintojams. Bet pasirodė, kad tada ir tos prekės pradėjo iš apyvartos nykti. Tai matydama, valstybė pradėjo konfiskaciją ir konfiskuotą išteklių pati valstybė pradėjo dalinti. Vartotojai gaudavo iš valdžios tam tikrą minimumą maisto produktų. Tas minimumas darėsi vis minimalesnis.

Iš politikų kabineto viskas atrodė tvarkoje, bet ekonominio gyvenimo užkulisyje prasidėjo didžiausias šmugelis [Schmuggel (vok.) - kontrabanda]. Jokie įstatymai ir pabaudos to šmugelio negalėjo sulaikyti. Juo griežtesni buvo įstatymai ir didesnės pabaudos, juo labiau liko šmugeliuojamų prekių kainos. Rinkos mechanizmas buvo

sugriautas, bet valstybės jėga ir autoritetas negalėjo jo pakeisti. Pradėjus nustatinėti kainas, pasirodė, kad jos taip komplikuoti yra su visomis kainomis surizgusios, kad negalima vienoms prekėms kainas nustatinėti, o kitas palikti laisvas. Bet nustatinėti visas kainas ir nesugriauti visos ūkio pusiausvyros irgi pasirodė negalima. Sic volo, sic jubeo [(lot.) taip aš noriu, taip įsakau] čia visiškai ne-užteko. Taigi etatizmo pilnas pasireiškimas buvo pačiam etatizmui didžiausias smūgis. Etatistiška, intervencioniška sistema pasirodė pilna neišsprendžiamų antinomijų.

Bet to buvo mažai. Tuojau po karo tie patys karo socializmo šalininkai reikalavo ir toliau tęsti tą pačią karo laikų politiką. Jie norėjo, kad tai, kas karo laiku buvo iš bėdos įvesta, būtų ir toliau palikta ir tęsiama. Iš karo laikų bėdos jie norėjo padaryti tautos dorybę. Ypač tais reikalavimais pagarsėjo Walteris Rathenau. Remdamas savo sistemą ne tiek ekonominiiais, kiek religiniais ir etiniais samprotavimais, Rathenau smerkė laisvą konkurenciją ir kaltino ją tuo, kad ji vedanti pasaulį prie atomizacijos, mechanizacijos ir kitokių blogybių. Todėl, girdi, reikia pakeisti etišką žmonių pajautimą ir pakeisti gyventojų papročius, pakeisti jų įpročius, pakeisti visą konsumpciją, arba suvartojimą. Kad tasai suvartojimas nebūtų toks pragaištingas, kad nebūtų tiek daug išleidžiama ir suvartojama liuksuso [luxus (lot.) - prabanga] ir kitokių negerų dalykų, Rathenau siūlė suvalstybinti arba suvisuomeninti vartojimą. Reikia, pasak jo, suvartojimą prievartos būdu sutvarkyti ir neleisti liuksuso.

(Bus daugiau)



Seredžiaus piliakalnis

**AUKSUČIAI FOUNDATION FOR AGRICULTURAL AND FOREST DEVELOPMENT**
**P A D Ė K A**

Mūsų rėmėjams kurie 1998-2001 metų laikotarpyje atsiliėpė į prašymus padėti Lietuvoje kuriamam tyrimų, mokymų ir parodomajam projektui skirtam smulkiesiems Lietuvos ūkininkams gelbėti sugrįžti į normalų gyvenimą bei pasėkmingiau konkuruoti modernioje laisvojo pasaulio prekybos rinkoje. Didelis ačiū priklauso:

**MECENATAMS** (dovanojusiems \$100,000+): Poniai Gražinai Liautaud, Mr. ir Mrs. George ir Joann Dierssen, ponams Vytautui J. ir Vandai Šliūpams

**LABDARIAMS** (\$10,000-\$99,999): Ponams Alexander ir Stasei Wesey (Vasiliauskams), Šiaulių rajono administracijai, Mr. ir Mrs. Lawrence D. ir Suzette Clement, Lietuvos Žemės Ūkio Ministerijai.

**ĮKŪRĖJAMS** (\$5,000-\$9,999): Ponams R. ir B. Paulsen Foundation, prof. dr. Calvin ir Kitty Qualset, Mr. ir Mrs. Leland ir Theresa Ruth, Mr. John Chiles, Kęstučiui J. ir Lelijai Šliūpams.

**GLOBĖJAMS** (\$1,000-\$4,999): Ponams Ignui Kauneliui, Vytautui V. Lapatinskui, Lee Ruth ir Associates, Lietuvių Fondui, Lithuanian Citizen's Soc. of Western Pennsylvania, D. Malinauskui, Omaha Sister Cities Association, Algiui ir Angelei Raulinaičiams, Tautos Fondui Kanadoje, Vidai Tumasonienei, DDS, dr. Jonui ir Joanai Valaičiams, Antanui ir Viktorijai Valavičiams, Eugenijui ir Irenai Vilksams, Mrs.

Heather E. White, White Knight Fund.

**AUKOTOJAMS** (\$500-\$999): Ponams T. Bogušas, Mrs. T. Gariaeff, dr. E. Gedvilui, Gary Hartman, PhD, Vl. Kavaliauskui, Millbrae Rotary Club, Gr. Natkevičienei, Mr. ir Mrs. S. Sulams.

**RĖMĖJAMS** (iki \$500): Ponams P. Anderson, A. Backer, J.V. Bikulčiui, L. ir F. Brown III, Baltic Americans of No. California, dr. F. Boyle, A. Balbata, P. Burns, D. Lukienei, R. Čerkeliūnienei, C.Dreyer, E. Gasparaičiui, J.Fraser, A. Garoliui, kun. dr. E. Geruliui, J.R. Hess, dr.N. Gemell, Alg. Gustaičiui, A. ir V. Kačinskams, A. Jankūnui, D.Janutienei, G. Kenter, D.Kojelis, A. ir A. Kudirkams, PhD, V.Kupčiūnui, D.Kvederiui, V.Lenkaitis, J.Lubinsky, A.Lynch, L. Mažeikai, P. Manzarai, S.Matui, PhD, R.Matulioniui, PhD, V.Motušiui, R.Nakonecznai, K.Otero, H.Y.Petkienei, D. Petrauskaitei, R. Rakutis, dr.R.Povilaičiui, J.Rukšėnui, M. Rexroad, San Francisco Lithuanian-Americans, F. Sharron, Lithuanians of Seattle, WA, L. Siemaškai, D. Rushing, Hon. Anicetui Simučiu, E.Y. Taggart, B. Tirvai, J.Vazbiui, F. Weiss, A. Veličkai, Č. Venclovui, L.Žaguniui, J.G. Zonn, A.Žalpiui, J.R. Zane, K. Žolynams, S.P. Zuriui

**MEMORIALAI** (nepriklausomai nuo aukos vertės): Agronomui Jurgiui Gudaičiui; Donatui Šatui; dr. Vaclovui

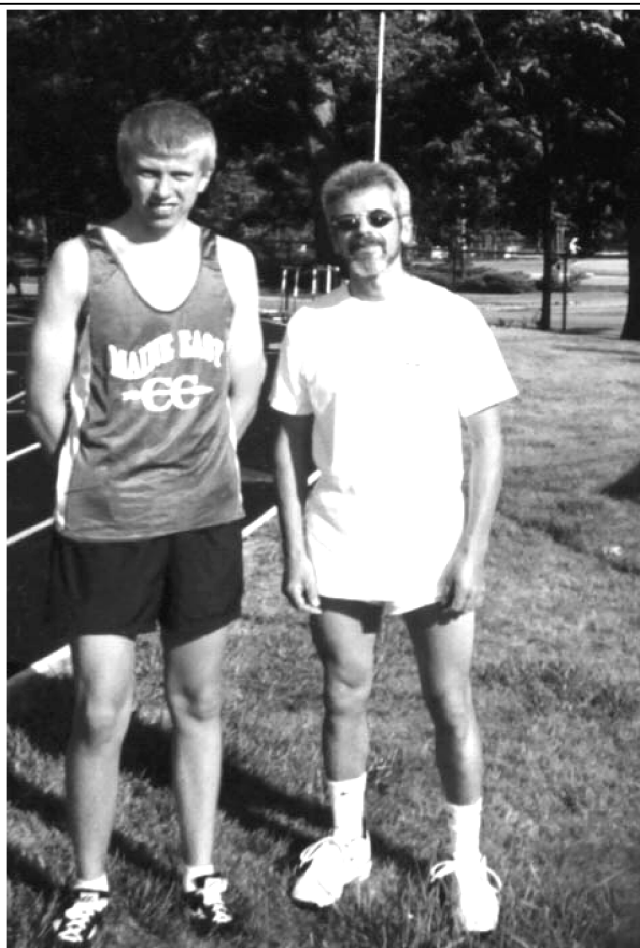
**The Aukščiai Foundation**

(Ne pelno organizacija, aukos nurašomos nuo JAV valstybinių mokesčių)  
2907 Frontera Way, Tel: (650)692-6856  
Burlingame, CA 94010 U.S.A. e-mail: sliupasvyt@earthlink.net  
Interneto svetainė (Website) - <http://home.earthlink.net/~sliupasvyt/auksuciai.htm>

**PASKUTINIS  
PARAGINIMAS  
ŽURNALIZMO  
PREMIJOMS**

Kandidatų siūlymui. Visi lietuviškos spaudos skaitytojai, turi teisę siūlyti kandidatus.

Žurnalistika apima - spaudos darbuotojus (korespondentus) bei redaktorius, kurie gauna tik nominalų atlyginimą, bet ne pilną algą. Vertinamas tik dalyvavimas lietuviškoje spaudoje. Premijos kandidatui, -tei yra dvi sąlygos: gyvenęs JAV ir bendradarbiaujęs lietuviškoje spaudoje. Siūlant reikia parašyti trumpą siūlomo asmens pristatymą, apibūdinantį jo žurnalistinę veiklą. Pasiūlymus siūsti iki rugsėjo 15-tos dienos - pagal pašto antspaudą šiuo adresu: J. Žygas, 9604 S. Karlov Ave. Oak Lawn, IL 60453-3260. Premijos mecenatas Lietuvių Fondas.



Iš k. Regimantas Jonaitis, 20 m., Čikagos ASL Lituanica ir Vytautas Skrasbulis, 48 m., Clevelando LSK Žaibas dalyvavę "Cleveland Track Classic" varžybose, š.m. rugpjūčio 4 d., Independence, Ohio. Abu dalyvavo 1500 m ir 3000 m bėgimuose. Regimantas - vyrų 20 29 m. o Vytautas - senjorų 45 49 m. klasėse.

**BENDRUOMENĖS JUBILIEJINĖ  
ŠVENTĖ**

JAV LB 50 veiklos metų sukakties minėjimas bus Čikagoje spalio mėnesį, tuojau po JAV LB XVI Tarybos sesijos, kuri įvyks spalio 11-13 d. Radisson Hotel Alsip, 5000 West 127 th Street, Alsip, Illinois ir kurią rengia JAV LB tarybos prezidiumas, talkininkaujant Vidurio vakarų apygardai, kurios pirm. Birutė Vindašienė.

Spalio 11 d. vakare - registracija ir susipažinimo vakaras, spalio 12 d. - sesijos posėdžiai ir iškilminga vakarienė, spalio 13 d. iki 2 v. p.p. sesijos posėdžiai baigiami ir tuoj po to prasideda JAV LB 50 veiklos metų minėjimas Jaunimo centre, Čikagoje. 5 v p.p. LB nuotraukų, dokumentų ir vadovėlių parodos atidarymas. 6 v.v. - minėjimo akademinė ir meninė dalys bei vakarienė.

Spalio 14 d. 10:30 v. r. iškilmingos pamaldos Švč. M. Marijos gimimo parapijos bažnyčioje. Dalyvaus ir vysk. Jonas Kauneckas. Iškilmingos pamaldos vyks ir lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos bažnyčioje, dalyvaujant vysk. Hansui Dumpiui.

3 v. p. P. Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje įvyks garsaus vaikų ir jaunuolių choro "Ažuoliukas" koncertas. Po jo - "Seklyčioje" - vakarienė ir pabendravimas su "ąžuoliukais".

Bilietai į šį koncertą bei vakarienę gaunami "Seklyčioje", 2711 West 71st. Street, Chicago, IL 60629, tel.: 773-476-2655.

JAV LB 50 veiklos metų minėjimui rengti komitetas kruopščiai ruošiasi. Jau yra išsiuntinėti 9 tūkst. laiškų, kviečiančių aukomis prisidėti prie šio renginio. Lėšų telkimu rūpinasi Birutė Jasaitienė, paroda - Leonas Narbutis, iškilmingomis pamaldomis - Juozas Polikaitis, "Ažuoliuko" koncertu - Marija Remienė.

Yra ruošiami du leidiniai: Bronius Nainys baigia ruošti leidinį apie JAV Lietuvių Bendruomenę, Jūratė Budrienė ruošia minėjimo programinį leidinį, kur be sveikinimų ir programų bus visų JAV LB apygardų ir apylinkių trumpi aprašymai ir nuotraukos.

Kviečiami svečiai iš Lietuvos ir Amerikos ir stengiamasi, kad šis svarbus jubiliejus būtų atitinkamai paminėtas.

JAV LB 50 veiklos metų rengimo komiteto pirmininkas yra dr. Petras Kisielius.

**Aldona Šmulkštienė**

**S P O R T A S**
**KROSO VARŽYBOS CLEVELANDE**

Lietuvių "Cross-Country" (lauko/miško) bėgimo varžybos įvyks š.m. rugsėjo 30 d., sekmadienį, University School, 2785 S.O.M. Center Road, Pepper Pike, Ohio. (rytinis Clevelando priemiestis). Lietuvių varžybos vyks "Over The Hill Track Club" atvirų varžybų rėmuose.

**Varžybų pradžia:** 11:00 val. ryto. Registracija - nuo 9:30 v.r. **Distancija:** 5 km visoms klasėms.

Varžybos vyks vyrams ir moterims šiose klasėse: 14 metų ir jaunesniems, 15-29 m., 30-34 m., 35-39 m. ir t.t. kas 5 metai... iki 95-99 m. Lietuvių klasifikacija bus nuspręsta vietoje, atsižvelgiant į dalyvių skaičių bei amžių. Lietuviams tikrai bus A (17-19 m.) ir B (15-16 m.) klasės.

**Starto mokestis:** 8:00 dol. asmeniui, užsiregistruojant iki rugsėjo 27 d. imtinai, 10:00 dol. - užsiregistruojant vietoje. Čekis rašomas: Over The Hill Track Club.

Išankstinė registracija: iki rugsėjo 27 d. imtinai, šiuo adresu: Mr. Jeff Gerson, 5091 Hickory Drive, Lyndhurst, OH 44124

Lietuvių dalyvavimą koordinuoja ir informacijas suteikia: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122, USA. Tel. 216-486-0889; Faksas 216-481-6064

Šios varžybos yra skaitomos ŠALFASS-gos varžybinės programos dalimi. Visi lietuviai, ilgesnių nuotolių bėgikai/kės kviečiami dalyvauti.

**ŠALFASS-gos Lengv. Atletikos K-tas**

**LENGVOSIOS ATLETIKOS VARŽYBOS  
JAUNUČIAMS**

Š.m. rugsėjo mėnesį, gal 15 d. ar 22 d., Clevelande, Ohio yra planuojamos vienos dienos lietuvių lengvosios atletikos varžybos jaunučiams. B (15-16 m.), C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.) ir F (8 m. ir jaunesnių) klasėse. Daugiau informacijų bus pranešta. Varžybas rengia Clevelando LSK Žaibas.

**LSK Žaibas**



## RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 16 d. Clevelando ateitininkų darbo metų pradžios susirinkimas įvyks Dievo Motinos parapijoje.

RUGSĖJO 9 d., 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 23 d., sekmadienį 4:00 val. p.p. Madų paroda "Rudens lapai", Dievo Motinos didžioje salėje. Rengia vyr. skautės Židinitės.

SPALIO 12 d. penktadienį, 7:00 v.v. Dievo Motinos parapijos salėje Lietuvių dienos (JAV LB 50-čio sukaktis), "Ažuoliukų" choro koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 14 D. 10:00 v.r. Dievo Motinos parapijos šventovėje Lietuvių dienų iškilmingos mišios. (Dalyvauja organizacijų atstovai su vėliavomis) gieda "Exultate" choras, vad. muz. Rita Kliorienė. 4:00 v.p.p. JAV LB 50-čio sukakties akademija ir "Aukuro" choro koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 11 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

LAPKRIČIO 24 d., 6:30 v.v. Lietuvių Namų viršutinėje salėje - Abiturientų/studentų pagerbimo pokylis.

GRUODŽIO 15-16 d. Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. Bendros Kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

## 2001 m. METINIS VISUOTINIS ŠALFASS-gos SUVAŽIAVIMAS

Metinis visuotinis 2001 m. ŠALFASS-gos suvažiavimas įvyks 2001 m. lapkričio 17 d. Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185-th Street, Cleveland, Ohio. Telefonas: 216-531-2131.

Suvažiavimo pradžia - 11:00 val. ryto.

Pagal ŠALFASS-gos statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai, sporto klubų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, ŠALFASS-gos garbės nariai.

Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportiniu judėjimu besidomį asmenys.

Smulkios informacijos pranešamos ŠALFASS-gos sporto klubams ir ŠALFASS-gos pareigūnams. Organizacijos ar asmenys norintieji

gauti smulkesnių informacijų ar pateikti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos Centro Valdybos pirmininką Audrių Šileiką, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Tel. 416-767-6520. Faksas: 416-760-9843. E-mail: hrc@idirect.com

Šalia rutininių einamųjų ŠALFASS-gos kasmetinių reikalų, vienu iš svarbesnių darbotvarkės punktų bus ŠALFASS-gos organų /Centro Valdybos, Revizijos Komisijos ir Garbės Teismo/ rinkimai.

Sporto klubai, ŠALFASS-gos pareigūnai ir sporto darbuotojai prašomi visu rimtumu atsižvelgti ir sporto darbuotojai prašomi visu rimtumu atsižvelgti į mūsų sportinio gyvenimo gyvybinius reikalus ir pasistengti suvažiavime gausiai dalyvauti.

**ŠALFASS-gos CENTRO VALDYBA**

## JAV LB KULTŪROS TARYBA SKELBIA RUGSĖJIS - SPAUDOS MĖNUO

Papiginta metinė prenumerata naujiems skaitytojams

<b>DIRVA</b> .....	\$25.00 (vietoje \$35.)
P.O. Box 19191 Cleveland, OH 44119-0191	
<b>DRAUGAS</b> .....	\$65 (vietoje \$100.)
4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629	
<b>DARBININKAS</b> .....	\$25.00 (vietoje \$35.)
341 Highland Blvd Brooklyn, NY 11207	
<b>EGLUTĖ</b> .....	\$10.00 (vietoje \$15.)
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441	
<b>LIETUVIŲ BALSAS</b> .....	\$25.00 (vietoje \$35.)
2624 W. 71 st. St. Chicago, IL 60629	
<b>PASAULIO LIETUVIS</b> .....	\$15.00 (vietoje \$25.)
14911 127th St. Lemont, IL 60439	
<b>PENSININKAS</b> .....	\$10.00 (vietoje \$15.)
2711 W. 71 st. St. Chicago, IL 60629	
<b>BRIDGES</b> .....	\$15.00 (vietoje \$18.)
1927 W. Boulevard Racine, WI 53403	
<b>LITUANUS</b> .....	\$8.00 (vietoje \$10.)
1501 - So. Indiana Ave Chicago, IL 60605	
<b>LITHUANIAN HERITAGE</b> ..	\$20.00 (vietoje \$29.95.)
P.O.Box 225 Lemont, IL 60439	
<b>AMERIKOS LIETUVIS</b> .....	\$30.00 (vietoje \$39.)
7349 W. 55th Palce Summit, IL 60501	

## Grandinėlė Šokių sezonas prasideda!



Kviečiame visus dalyvauti!

Pirma repeticija: rugėjis 16, 2001 5:30 v.v. Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje. Šokančiųjų amžius nuo 14-36 metų. Prašome kad repeticijos pradžioje dalyvauti 14-17 metų šokėjų tėvai. Informacija: paskambinkite Rimai: 440-646-8908

## NORINTIEJI NUSIPIRKTI KNYGĄ

Norintieji nusipirkti knygą "Lietuviškasis Švietimas Šiaurės Amerikoje" prašomi kreiptis į knygos redaktorę Stasę Petersonienę 2534 W. 40 St. Chicago, IL. 60632. Tel. 1-(773)-847-1693. Knygos kaina su persiuntimu 28 dol.

## Hospice of the Cleveland Clinic Volunteer Opportunities

The Hospice of the Cleveland Clinic is in need of a few good volunteers in every community including your neighborhood.

The services of dedicated and concerned individual willing their time and talents by providing home visits, data entry, transportation, and cosmetology services.

The Hospice of the Cleve-

land Clinic is in need of the volunteers for home visits, office support, data entry, transportation, and cosmetology services.

The Hospice of the Cleveland Clinic is in need of a few good volunteer.

Volunteers may assist the agency by providing home visits, data entry, transportation, and cosmetology services. Please call (216) 444-9819.



## DIRVAI AUKOJO

G.Pauliukonis, MD St.Pete. FL.	50
K.Cesna, Putman, CT	15
A.Skridulis, Daytona B., FL	15
K.Tirva, Glenview, IL	15
V.Valys, Detroit, MI	15
A.Motskus, Reno, NV	10
V.Ripskis, Evergreen Par., IL	10
A.Mockus, Miami, FL	5

*Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams*



**PIGIAUSI TARPTAUTINIAI SKAMBUČIAI**

**25 centai**

skambinti į Lietuvą, šc. JAV visą parą.  
Maksimali galimas paslaugos kaina per šimtą.  
Tikriname galimą rezultatą iš anksto. Galite užsisakyti paslaugas su savarankišku kortelės skambučiu iš Lietuvos bei amerikiečių 800 numeru. Informacija ir užsakymams: **1-888-606-3427**

**MAXITEL**  
www.maxitelusa.com

## KOLDŪNAI

MĖSOS, VARŠKĖS, GRYBŲ  
Skambinkite:  
**Jodi Apanavičius**  
Tel.: (216) 531-6995  
(440) 354-4029

## TOLIMA SAULĖS SISTEMA

Astronomai atrado dvi tolimas planetas, kurios apvalia orbita skrieja aplink žvaigždę. Tai pirmas toks atradimas, kuris yra panašus į mūsų saulės sistemą.

Žvaigždė yra 45 šviesmečių (daugiau negu 200 trilijonų mylių) nuotolyje, kuri yra panašios cheminės sudėties kaip mūsų saulė. Iš visų žinomų saulinių sistemų pastaroji yra panaši į mūsų saulės sistemą.

Daugiau negu 70 planetų buvo atrastos skriejančios aplink žvaigždes, bet jų orbitos yra svyruojančios elipsinės orbitos. Tokios orbitos, kurios yra linkę iki kraštutinumo iššaldyti arba įkaitinti planetą, vargu ar ten gali klestėti bet kokia mums žinoma gyvybė.

Vėliausiai atrastos planetos, skriejančios aplink žvaigždę, yra dujinės - panašios į Jupiterio planetą. Jei jos skristų aplink mūsų saulę jų orbita apytikriai būtų tarp Marso ir Jupiterio.

**Ger.J.**



## ĮVAIRIOS ŽINIOS

**RUDENS DIENOS IR VAKARAI**

Šeštadienį, rugsėjo 8 d., Clevelando Dainuojančių Angelų ansamblis nemokamai tikrins būsimus kandidatus nuo 10 v.r. iki 3 v. p.p., 3615 Euclid Ave., Cleveland, OH 44115; tel. 216/432-5555.

Ketvirtadienį, rugs. 13 d. Cleveland Sight Center nemokamai tikrins glaukomą ir priešmokyklinių vaikų regėjimą, nuo 9:30 v.r. iki 3 v. p.p.; 1909 East 101 st. Str., Cleveland, OH 44106. Tel. 216/791-8118.

Trečiadienį, rugs. 19 d. Clevelando Muzikos Instituto nemokamas koncertas - CIM orkestras atliks Verdi, Ginastera ir Hindemith kūrinis. Tel. 216/791-5000.

Šeštadienį, rugs. 22 d. 6 v.v. orkestrų koncertas (Battle of

the Party Bands). CIM 11021 East Blvd., Cleveland, OH 44106; tel. 216/791-5000.

Spalio 19-21 d. ir 26-28 d. savaitgalį nuo 5:30 iki 9 v.v. Clevelando zoologijos sode metinė Halloween šventė - "Boo at the Zoo".

Bilietai - 5 dol. asmeniui, vaikams 2-11 amžiaus 4 dol. Tel. 216/661-6500.

**PADAUŽA ERELIUKAS**

Kernersville, N.C. gegužės 17 d. buvo rastas sužeistas jaunas plikagalvis erelis (bold eagle). Jis po slaugymo pagijo ir liepos 25 d. netoli Charlotte paleistas laisvėn. Erdviomis padangėmis jis skrido Atlanto pakraščiu. Pasiekė Hampton Beach, N.H., kur pradėjo maišytis žmonių tarpe paplūdimyje - vaikdamas vaikus ir gaudydamas futbolo sviedinį.

Keturių mėnesių ereliukas ilgokai augo žmonių tarpe ir buvo jų maitinamas žuvimi. Iš Hampton Beach, n.H., ereliukas nuklydo į Salisbury, Mass., kur buvo pagautas gyvulių priežiūros pareigūno. Dabar yra svarstoma, ką su juo daryti. Laisvėn jo paleisti nedera, nes jis per daug priprato prie žmonių. Kelionė tarp North Carolina ir New Hampshire žvejai arba šiaip žmonės vaišino ereliuką žuvimi ir maisto likučiais, o tas jį atratino nuo savistovaus gyvenimo gamtoje. Jį greičiausiai perduos zoologijos sodui.

"Mes čia nebijome ryklių, nes vanduo jiems yra šaltas. Tačiau dabar mums tenka rūpintis ereliais", - pareiškė vienas gamtosaugos pareigūnas.

**KOMPIUTERIŲ KELIONĖS**

Kompiuteriams plintant atsiranda vis daugiau tinklaviečių jums lankyti.

Viena jų būtų - Šv. Jurgio parapijos, kuri yra nuolat papildoma žiniomis ir vaizdais. Jurginės adresas: www.SaitGeorgeParish.org.

Clevelando katalikų dieceziją galite pasiekti: www.cleveland.catholicnet.com. Ten vaizdajuoste rodomi diecezijos įvykiai (kartais iki 44 nuotraukų).

Nuo 1887 m. veikianti Cleveland Photographic Society - foto mėgėjų draugija pasiekiami: frontpage.-

tripod.com/clevelandphoto? Ten pasakojama apie kiekvieno mėnesio CPS narių varžybas, foto kursus, rodomi laimėtojų vaizdai, fejerverkai ir pn.

Nuo 1979 m. veikiančios Ohio loterijos informacijas rasite: home.att.net/~rellimnel/index.html Šias žinias teikia Len of Parma.

Privačios vidurinė mokykla - Gilmour Academy, Gates Mills, OH žinias ir vaizdus rasite: www.gilmour.org.

Šie adresai parinkti iš Sun Newspapers Living žurnalo.

Ger.J.

**PRENUMERUOKITE DIRVĄ**

METAMS - \$35,

PUSEI METŲ - \$20,

PIRMA KLASE - \$58,

ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS - \$110.00

**EUROPA TRAVEL 692-1700**

LOWEST AIR FARES  
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL  
TO EAST EUROPE

passports - visas - prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY  
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

**P.S. TIRE Inc.**

Complete Front End Service



481-5397



New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,  
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

**OPEN**

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

**JAKUBS AND SON**  
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.  
William J. Jakubs Jr.  
Kenneth Schmidt  
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119  
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama,  
teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje.  
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

**TAUPA**  
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS  
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM  
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

**DARBO VALANDOS :**

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)



Rita Staškutė-Žvirblienė

**Born To Travel**

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)  
CLEVELAND, OH 44122

Tel.: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

**KELIONĖS Į LIETUVĄ - 2001**

Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis

Atstovaujama FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

**MATAS REALTY**

Rita P. Matienė - Broker - Savininkė  
State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja  
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

**V.R. MATAS**

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas - Attorney-at-Law - Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119

(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124

(440) 473-2530